

**Hallituksen esitys eduskunnalle tullilain tiedoksiantoa koskevan 61 §:n muuttamisesta (asiakirjojen tiedoksianto)**

## **ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tullilain tiedoksiantoa koskevaa pykälää. Esityksen tavoitteena on ajantasaistaa Tullin tiedoksiantomenettely huomioiden Tullin toimintaympäristön digitalisoituminen sekä säätää Tullin päätösten ja asiakirjojen tiedoksiannosta kattavasti tullilaissa. Esitys ei liity talousarvioesitykseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

---

## SISÄLLYS

|                                                                     |    |
|---------------------------------------------------------------------|----|
| ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....                                | 1  |
| PERUSTELUT .....                                                    | 3  |
| 1 Asian tausta ja valmistelu .....                                  | 3  |
| 1.1 Tausta .....                                                    | 3  |
| 1.2 Valmistelu .....                                                | 4  |
| 2 Nykytila ja sen arviointi.....                                    | 4  |
| 2.1 Tullin määrän tiedoksianto.....                                 | 4  |
| 2.1.1 Sääntely tullikoodeksissa .....                               | 4  |
| 2.1.2 Sääntely tullilaissa.....                                     | 5  |
| 2.1.2.1 Sähköinen tiedoksianto .....                                | 6  |
| 2.1.2.2 Paperipohjainen tiedoksianto .....                          | 7  |
| 2.2 Tullin muiden päätösten ja asiakirjojen tiedoksianto .....      | 9  |
| 3 Tavoitteet .....                                                  | 12 |
| 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset .....                            | 12 |
| 4.1 Keskeiset ehdotukset.....                                       | 12 |
| 4.2 Pääasialliset vaikutukset.....                                  | 12 |
| 4.2.1 Taloudelliset vaikutukset .....                               | 12 |
| 4.2.2 Hallintoon kohdistuvat vaikutukset.....                       | 13 |
| 4.2.3 Vaikutukset Tullin asiakkaisiin.....                          | 13 |
| 4.2.4 Vaikutukset ympäristöön .....                                 | 14 |
| 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot .....                                 | 14 |
| 5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....                          | 14 |
| 5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot..... | 15 |
| 6 Lausuntopalaute .....                                             | 15 |
| 7 Säännöskohtaiset perustelut.....                                  | 15 |
| 8 Lakia alemman asteinen sääntely .....                             | 23 |
| 9 Voimaantulo .....                                                 | 23 |
| 10 Toimeenpano ja seuranta .....                                    | 23 |
| 11 Suhde muihin esityksiin.....                                     | 23 |
| 11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....                   | 23 |
| 11.2 Suhde talousarvioesitykseen .....                              | 23 |
| 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys .....                 | 23 |
| LAKIEHDOTUS .....                                                   | 25 |
| Laki tullilain 61 §:n muuttamisesta.....                            | 25 |
| LIITE .....                                                         | 27 |
| RINNAKKAISTEKSTI.....                                               | 27 |
| Laki tullilain 61 §:n muuttamisesta.....                            | 27 |

## **PERUSTELUT**

### **1 Asian tausta ja valmistelu**

#### **1.1 Tausta**

Kansainvälisen tavarakaupan toimintatavat, kuten yhteiskunta laajemminkin, ovat digitalisoituneet nopeasti ja perustavanlaatuisesti. Vuonna 2013 säädetty unionin tullikoodiksi (EU) N:o 953/2013, jatkossa tullikoodiksi, edellyttää tullitoiminnassa sähköistä toimintatapaa, jossa kaikki tulli- ja kauppatahtumat on käsiteltävä sähköisesti. Tullikoodiksi voimaan tultua kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa aloitettiin yhdenmukaisten sähköisten tulliselvitysjärjestelmien ja niiden sidosjärjestelmien kokonaisvaltainen kehittäminen. Vaiheittainen kehitystyö valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuonna 2026 tullitoiminnassa olisi käytössä muita kuin sähköisiä tiedonkäsittelymenetelmiä vain erityistilanteissa.

Tullilain (2016/304) 61 §:ssä säädetään tullin määrän tiedoksi antamiseen sovellettavasta menettelystä. Säännös täydentää tullikoodiksi, jossa säädetään tullivelan tiedoksi antamisesta. Muiden kuin tullin määrää koskevien Tullin hallintopäätösten ja asiakirjojen tiedoksi antamiseen sovelletaan hallintolain (434/2003) sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003), jatkossa asiointilain, yleisiä säännöksiä. Tullin hallintopäätöksiin ja muihin asiakirjoihin sovellettavaa tiedoksiantosääntelyä ei ole ajantasaistettu Tullin tietojärjestelmien ja toimintaympäristön uudistustyön yhteydessä.

Tulli antoi vuonna 2024 yhteensä miltei 26 miljoonaa hallintopäätöstä ja muuta asiakirjaa tiedoksi. Tiedoksiannoista 99,8 prosenttia toimitettiin tiedoksi sähköisesti tuontia tai vientiä säännöllisesti harjoittavien yritysten käyttämässä sanomamuotoisessa asiointissa tai Tullin sähköisessä asiointipalvelussa. Vain noin 30 500 tiedonantoa toimitettiin muulla tavoin kuin sähköisesti, käytännössä kirjeitse. Todisteellisia tiedoksiantoja toimitettiin kirjeitse noin 3000.

Sovellettava tiedoksiantosääntely on osin vanhentunutta ja epätarkoituksenmukaista Tullin digitaalisessa toimintaympäristössä. Lisäksi sääntely on hajanaista ja hankalasti hallittava kokonaisuus. Tiedoksiantoon sovellettava lainsäädäntö ja menettely määräytyy sen mukaan, onko kyse tullin määrää vai Tullin toimivaltaan kuuluvaa muuta asiaa koskevasta asiakirjasta, sekä osin myös sen mukaan, annetaanko asiakirja tiedoksi kirjeellä vai sähköisesti. Tullin hallintopäätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksi antamista koskeva sääntely olisi siksi kokonaisuudessaan ajantasaistettava ja sopeutettava vastaamaan paremmin nykyaikaisen tullitoiminnan vaatimuksia.

Esityksen tavoitteena on sopeuttaa Tullin hallintopäätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiantomenettely Tullin sähköiseen toimintaympäristöön ja koota sitä koskeva kansallinen sääntely tullilakiin loogiseksi kokonaisuudeksi. Tavoitteena on säätää sähköinen tavallinen tiedoksianto ensisijaiseksi tiedoksiantotavaksi. Todisteellisen tiedoksiannon käyttöalaa rajattaisiin tapauksiin, joissa se olisi asiakkaan oikeuksien turvaamiseksi tarpeen. Tiedoksiantomenettelyn yhtenäistäminen ja selkeyttäminen parantaisi toiminnan kustannustehokkuutta ja toimijoiden oikeusturvaa.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että digitalisaatio ja teknologian hyödyntäminen ovat yksi tärkeimmistä keinoista parantaa julkisten palveluiden laatua, tehokkuutta ja saatavuutta. Hallitusohjelman mukaan Suomi siirtyy asteittain digitaalisten palveluiden ensisijaisuuteen viranomaisasiointikanavana. Ensisijaisesti digitaalisen viranomaisviestinnän mahdollistamiseksi on käynnistetty vuonna 2024 lainsäädäntöhanke (VN

9952/2024), jossa valmistellaan hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi. Sanotulla esityksellä tavoitellaan kansalaisten sujuvampaa ja paikkariippumatonta asiointia ja lisäksi tehokkaampia viranomaismenettelyitä ja parempaa tuottavuutta. Tavoitteena on muun muassa, että viranomaisen tiedoksiannot lähetettäisiin ensisijaisesti sähköisesti niille hallinnon asiakkaille, joille se on mahdollista. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

Esitys tullilain tiedoksiantoa koskevan 61 §:n muuttamisesta edistäisi samoja hallitusohjelman tavoitteita kuin edellä mainittu valmisteltavana oleva sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskeva yleislainsäädäntö. Tässä esityksessä kuitenkin huomioitaisiin tullitoiminnan erityispiirteet ja esityksessä ehdotettua tullilain säännöstä sovellettaisiin yleislainsäädännön sijasta kaikkiin Tullin hallintoasioissa tiedoksi annettaviin päätöksiin ja asiakirjoihin. Tullilain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

## **1.2 Valmistelu**

Ehdotus on valmistelu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Tullin kanssa.

## **2 Nykytila ja sen arviointi**

Tulli toimittaa vuosittain noin 26 miljoonaa asiakirjan tiedoksiantoa (arvioituna vuoden 2024 tilastojen perusteella). Niistä 99,88 prosenttia toimitetaan tiedoksi sähköisesti. Tuontia tai vientiä säännöllisesti harjoittavien yritysten käyttämässä sanoma-asioinnissa tiedoksiantoja toimitetaan lukumääräisesti eniten, vuositasolla lähes 24 miljoonaa. Tullin sähköisten asiointipalveluiden kautta toimitetaan vuosittain lähes 2 miljoonaa tiedoksiantoa. Paperisia tiedoksiantoja Tulli toimittaa vuosittain vain noin 30 500, joista arviolta 3000 todisteellisesti. Sanomailmoitusten selkeän kasvusuunnan myötä Tullin toimittamien tiedoksiantojen yhteismäärän arvioidaan nousevan vuonna 2025 yli 32 miljoonaan.

Tullin hallintopäätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta säädetään unionin tullikoodeksissa sekä kansallisissa tulli-, hallinto- ja asiointilaeissa. Sovellettava sääntely ja tiedoksiantotapa määräytyy sen mukaan, koskeeko tiedoksi annettava asia tullin määrää vai muuta asiaa. Sovellettava sääntely on hajanaista ja hankalasti hallittavaa.

### **2.1 Tullin määrän tiedoksianto**

Tullin määrän tiedoksi antamisesta säädetään unionin tullikoodeksissa ja kansallisessa tullilaissa.

#### **2.1.1 Sääntely tullikoodeksissa**

Tullikoodeksissa säädetään tullivelan tiedoksiannosta. Lukuun ottamatta tapausta, jossa kannettavan tullin määrä vastaa tulli-ilmoitukseen merkittyä, ei tullikoodeksissa ole säännöksiä tullivelan tiedoksiantotavasta. Tullivelan tiedoksiantoon sovellettava menettely ja sen yksityiskohdat on jätetty laajasti unionin jäsenvaltioiden kansalliseen sääntelytoimivaltaan.

Tullivelan tiedoksi antamisesta säädetään tullikoodeksin 102 artiklassa. Siinä vahvistetaan yleinen velvollisuus antaa tullivelan määrä velalliselle tiedoksi. Säännös vastaa tältä osin hallintolaissa säädettyä yleistä tiedoksiantovelvollisuutta. Artiklassa määritetään myös jäsenvaltio, jonka tulee toimittaa tiedoksianto sekä ajankohdasta, jolloin tullien määrä on annettava tiedoksi.

Tullivelka on tullikoodeksin 102 artiklan mukaan annettava säädetyllä tavalla tiedoksi velalliselle siinä paikassa, jossa velka syntyi tai velan katsotaan syntyneen tullikoodeksin 87 artiklan mukaisesti. Tulliviranomaisten on annettava tullivelka tiedoksi velalliselle silloin, kun ne pystyvät määrittämään maksettavien tuonti- tai vientitullien määrän ja tekemään siitä päätöksen. Tiedoksianto voidaan lykätä, jos tullivelan tiedoksiannosta aiheutuisi vahinkoa rikostutkinnalle, siihen saakka, kunnes sanottua vahinkoa ei enää aiheudu. Lisäksi, jos tullien maksamisesta on annettu vakuus, tulliviranomainen voi enintään 31 päivän kuluessa antaa samalle henkilölle luovutettuja tavaroita koskevan tullivelan kokonaismäärän yhdellä kertaa tiedoksi. Tämä menettely vähentää yksittäisten tiedoksiantojen määrää, sujuvoittaa tulliselvitystä ja vähentää siihen liittyvää hallinnollista taakkaa.

Tullikoodeksin 102 artiklassa säädetään myös tilanteista, joissa artiklassa tarkoitettua tiedoksiantoa ei tehdä. Ne liittyvät lähinnä erityistilanteisiin, joissa tullin määrä määräytyy tavanomaisesta poikkeavalla tavalla. Artiklassa tarkoitettua tiedoksiantoa ei esimerkiksi tehdä, jos tavaroihin on sovellettava väliaikaisella kauppapoliittisella toimella vahvistettua tullia, kuten polkumyyni- tai tasoitustullia taikka jos tullien määrä perustuu aiemmin annettuun sitovaan tariffitietoon. Tiedoksiantoa ei myöskään tehdä, jos tulliviranomaisten ei tarvitse tullilainsäädännön nojalla antaa tiedoksi tullivelkaa.

Tullikoodeksin 102 artiklan 2 kohdassa on ainoa tiedoksiantomenettelyä koskevan unionin tullilainsäädännön säännös. Sen mukaan, jos maksettavien tuonti- tai vientitullien määrä on sama kuin tull ilmoitukseen merkitty määrä, tulliviranomaisten suorittaman tavarantoimituksen katsotaan silloin vastaavan tullivelan antamista tiedoksi velalliselle. Tuolloin muuta tiedoksiantoa ei tarvitse tehdä.

Tullivelan tiedoksi antamisen määräajasta säädetään tullivelan vanhentumista koskevassa tullikoodeksin 103 artiklassa. Sen mukaan tullivelkaa ei voida antaa velalliselle tiedoksi enää, kun on kulunut kolme vuotta siitä päivästä, jona tullivelka on syntynyt. Artiklassa säädetään myös perusteista, joilla vanhentumisaika voidaan keskeyttää esimerkiksi rikosoikeudenkäynnin tai muutoksenhaun ajaksi.

Muilta osin tiedoksiantoon sovellettava menettely ja sen yksityiskohdat on jätetty kansallisesti unionin jäsenvaltioiden säädettäväksi.

### 2.1.2 Sääntely tullilaissa

Tullilain 61 §:ssä säädetään tullikoodeksia täydentävästi tullin määrän tiedoksiannosta. Tiedoksianto toimitetaan ei-todisteellisesti, paitsi silloin, kun tiedoksianto toimitetaan Tullin sähköisessä asiointipalvelussa.

Pykälän 1 momentin mukaan määrätty tullin määrä annetaan sanomamuotoista sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käyttävälle Tullin asiakkaalle tiedoksi: 1) vastaussanomalla, jolloin asiakkaan katsotaan saaneen tullin määrästä tiedon, jollei muuta näytetä, ajankohtana, jona vastaussanoma on saapunut asiakkaan tietojärjestelmään; tai 2) siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään todisteellisesta tiedoksiannosta.

Pykälän 2 momentin mukaan muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle Tullin asiakkaalle määrätty tullin määrä annetaan tiedoksi tullauspäätöksellä. Jollei muuta näytetä, katsotaan asiakkaan saaneen tullin määrästä tiedon: 1) tullauspäätöksen vahvistamispäivänä, jos tullauspäätös on annettu asiakkaalle; 2) tullauspäätöksen vahvistamispäivää seuraavana arkipäivänä, jos tullauspäätös on toimitettu asiakkaan postilokeroon tullitoimipaikassa; 3)

kahdeksantena päivänä tullauspäätöksen vahvistamispäivästä, jos tullauspäätös on annettu postin kuljetettavaksi.

Pykälä täydentää unionin tullilainsäädäntöä ja on erityissäännös hallintolain ja asiointilain yleissääntelyyn nähden. Tullin määrän tiedoksiantomenettely on sopeutettu tulliverotuksen massamenettelyyn, jossa hallintolain mukainen todisteellinen tiedoksiantomenettely olisi hidas, kallis sekä Tullin ja tullivelallisen kannalta työläs.

#### 2.1.2.1 Sähköinen tiedoksianto

Tullikoodexin 6 artiklassa säädetään sähköisen toimintatavan ensisijaisuudesta. Artiklan mukaan kaikki talouden toimijoiden ja tulliviranomaisten välinen tietojenvaihto, kuten ilmoitukset, hakemukset tai päätökset, sekä tällaisen tiedon tallentaminen on ensi sijassa tehtävä sähköisiä tietojenkäsittelymenetelmiä käyttäen.

Tullilain 61 §:n 1 momentin mukaan määrätty tullin määrä annetaan sanomamuotoista sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käyttävälle Tullin asiakkaalle tiedoksi joko 1) vastaussanomalla, jolloin asiakkaan katsotaan saaneen tullin määrästä tiedon, jollei muuta näytetä, ajankohtana, jona vastaussanoma on saapunut asiakkaan tietojärjestelmään; tai 2) siten kuin sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään todisteellisesta tiedoksiannosta.

Momentin 1 kohdan mukaista vastaussanomatiedoksiantoa käytetään Tullin tullausjärjestelmän mahdollistamassa sanoma-asiointissa. Sanoma-asiointi on tuontia tai vientiä säännöllisesti harjoittavien Tullin rekisteröimien yritysten käytettävissä ja sen käyttäminen edellyttää Tullin myöntämää lupaa. Sanoma-asiointissa asiakas voi lähettää ja vastaanottaa määrämuotoisia sanomia oman tietojärjestelmänsä ja Tullin järjestelmän välillä. Sanoma-asiointi on toimiva ja vakiintunut tapa välittää nopeasti ja luotettavasti tulliselvitystietoja Tullin ja sanoma-asiointiin luvan saaneiden asiakkaiden kesken. Vuositasolla tullin määrää koskevista arviolta 8,6 miljoonasta päätöksestä toimitetaan noin 8 miljoonaa tiedoksi sanoma-asiointissa. Momentin 1 kohdan säännös on erityissäännös asiointilain 18 §:n todisteellista sähköistä tiedoksi antamista koskevaan yleissäännökseen nähden.

Sanoma-asiointissa tullilain ilmoitus tehdään sovituissa sanomamuodossa tuojan järjestelmästä suoraan Tullin järjestelmään. Momentin 1 kohdan mukaan sanoma-asiakkaan katsotaan saaneen Tullin päätöksellään vahvistamasta tullin määrästä tiedon, jollei muuta näytetä, ajankohtana, jona vastaussanoma on saapunut asiakkaan tietojärjestelmään. Käytännössä vastaussanoma ei kuitenkaan saavu asiakkaan tietojärjestelmään Tullista, vaan asiakas käy itse noutamassa sen Tullin järjestelmästä. Menettely on toiminut käytännössä hyvin. Tulli ei myöskään pysty todentamaan, milloin tieto on saapunut asiakkaan tietojärjestelmään. Tiedoksisaantijankohdan määrittämiseksi nykyistä käytäntöä vastaavaksi esitetään, että tiedoksianto laskettaisiin siitä ajankohdasta, jolloin sanoma on tullut saataville Tullin järjestelmässä.

Momentin 2 kohdan mukaan määrätty tullin määrä voidaan antaa sanomamuotoista sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käyttävälle Tullin asiakkaalle tiedoksi myös siten kuin todisteellisesta sähköisestä tiedoksiannosta asiointilain 18 §:ssä säädetään. Kohta soveltuu Tullin verkkosivujen kautta Tullin sähköisessä asiointipalvelussa annettuja tullilain ilmoituksia koskevien tullauspäätösten sähköiseen tiedoksi antamiseen.

Asiointilain 18 §:n 1 momentin mukaan asiakirja, joka lain mukaan toimitetaan postitse saantitodistusta vastaan tai muuten todisteellisesti, voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi myös sähköisenä viestinä, ei kuitenkaan telekopiona tai vastaavalla tavalla.

Viranomaisen on tällöin ilmoitettava, että asiakirja on asianosaisen tai tämän edustajan noudettavissa viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta. Asiointilain 18 §:n 2 momentin mukaan asianosaisen tai tämän edustajan on tunnistauduttava asiakirjaa noutaessaan. Tunnistautumisessa on tällöin käytettävä tunnistautumistekniikkaa, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen. Pykälän 3 momentin mukaan asiakirja katsotaan annetun tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen 1 momentin mukaisesti osoittamalta yhteydeltä. Jos asiakirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä muualla laissa säädetään.

Tiedoksianto tullin määrästä Tullin sähköisessä asiointipalvelussa ei tällä hetkellä toteudu tullilain 61 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyllä tavalla. Käytännössä tullin määrää koskevat päätökset on asiointipalvelussa annettu tiedoksi tavallisina tiedoksiantoina. Asiointilain mukaan, jos asiakirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä muualla laissa säädetään. Tullin sähköisen asiointipalvelun järjestelmäratkaisussa ei ole nykyisin menetelmää sen seuraamiseksi milloin asiakas on noutanut päätöksen palvelusta, minkä vuoksi tiedoksiantohetken ja lain mukaan noudatettavan tiedoksiantomenettelyn määrittäminen jää epäselväksi. Automaattisesti vahvistuva päätös muodostuu välittömästi ilmoituksen antamisen jälkeen ja on Tullin asiointipalvelussa heti asiakkaan noudettavissa. Päätös säilyy palvelussa nähtävissä ja noudettavissa palvelukohtaisesti tietyn määräajan. Tullin sähköisissä asiointipalveluissa toimitetaan vuosittain noin 600 000 tullin määrän vahvistavaa päätöstä ei-todisteellisesti tiedoksi. Nykytila ei Tullin tietojen mukaan ole aiheuttanut käytännössä riitatilanteita eikä oikeudenmenetyksiä.

Tullilain 61 §:n 1 momentin voimassa olevaa 2 kohtaa voidaan pitää osin ristiriitaisena tullikoodeksin 102 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyn kanssa. Tullilain 1 §:n mukaan laki soveltuu tavaroiden tulliselvitykseen ja tulliverotukseen sen lisäksi mitä niistä säädetään unionin lainsäädännössä. Tullin määrän vahvistava päätös, joka annetaan sähköisesti tiedoksi Tullin asiointijärjestelmissä, muodostuu Tullin järjestelmissä pääsääntöisesti automaattisesti. Tuolloin järjestelmä hyväksyy tullilain ilmoituksen tiedot eikä asia edellytä inhimillistä käsittelyä. Asiallisesti kyse on tullikoodeksin 102 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista tilanteista, jossa maksettavan tullin määrä on sama kuin tullilain ilmoitukseen merkitty määrä. Tällöin tulliviranomaisten suorittama tavarantoimitus vastaa tullivelan antamista tiedoksi eikä erillistä tiedoksiantoa tarvitsisi tehdä.

Tullilain 61 §:n 1 momentin 2 kohdan nykyinen säännös on omiaan luomaan oikeudellista epäselvyyttä sovellettavasta menettelystä. Kohdassa edellytettyä todisteellista tiedoksiantotapaa voidaan lisäksi pitää epä johdonmukaisena, koska tullikoodeksi ei edellytä todisteellista tiedoksiantoa eikä tullilain mukaan muilla tavoin tiedoksi annettavaa tullin määrää tarvitse antaa todisteellisesti tiedoksi.

Hyvän hallinnon ja perusoikeuksien turvaamisen voidaan katsoa edellyttävän, että tullin määrän vahvistavan päätöksen tiedoksiantoon sovellettavasta menettelystä säädetään selvästi laissa. Tullikoodeksissa säädetyn täydentämistä selkeyttämällä ja täsmentämällä myös automaattisesti muodostuvan tullauspäätöksen tiedoksiantoon sovellettavaa menettelyä ei voida pitää unionin oikeuden vastaisena. Tiedoksianto Tullin asiointipalvelussa koskeva säännös tulisi selventää ja ajantasaistaa nykyaikaisen digitaalisen tullitoiminnan mukaiseksi.

#### 2.1.2.2 Paperipohjainen tiedoksianto

Tullilain 61 §:n 2 momentti ohjaa paperipohjaiseen tullin määrän tiedoksiantoon niissä tilanteissa, joissa 1 momentissa tarkoitettua sähköistä tiedoksiantoa ei tehdä. Jos vahvistettua

tullin määrää ei anneta tiedoksi sähköisesti, asiakkaalle toimitetaan paperipohjainen tullauspäätös siten, kuin siitä tullilain 61 §:n 2 momentissa säädetään. Momentin mukaan muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle Tullin asiakkaalle määrätty tullin määrä annetaan tiedoksi tullauspäätöksellä. Jollei muuta näytetä, katsotaan asiakkaan saaneen tullin määrästä tiedon: 1) tullauspäätöksen vahvistamispäivänä, jos tullauspäätös on annettu asiakkaalle; 2) tullauspäätöksen vahvistamispäivää seuraavana arkipäivänä, jos tullauspäätös on toimitettu asiakkaan postilokeroon tullitoimipaikassa; 3) kahdeksantena päivänä tullauspäätöksen vahvistamispäivästä, jos tullauspäätös on annettu postin kuljetettavaksi.

Tullauspäätös ojennetaan suoraan asiakkaalle enää lähinnä käteistullauksen yhteydessä. Nämä käytännössä varsin harvalukuiset tapaukset liittyvät pääasiassa matkustajien tuomien tavaroiden tullauksiin. Tavara tulliselvitetään ja tullataan saapumistullitoimipaikassa. Asiakkaan katsotaan saaneen tiedon tullien määrästä hänelle tullitoimipaikassa ojennetun tullauspäätöksen vahvistamispäivänä. Vuonna 2024 matkustajille annettiin 940 tullauspäätöstä.

Momentin 2 kohdan mukaan tullauspäätökset toimitetaan asiakkaan tiedoksi tämän tullitoimipaikassa olevaan postilokeroon. Menettely ei ole enää käytössä. Sitä käyttivät paperipohjaisen toimintaympäristön aikana sellaiset Tullin asiakkaat, kuten huolinta ja kuljetusliikkeet, jotka tulliselvittivät päivittäin useita tavaraeriä. Tulli toimitti asiakkaan kanssa sovitulla tavalla tullauspäätökset asiakkaan tullitoimipaikassa sijaitsevaan lokeroon, josta tämä nouti ne yleensä kerran vuorokaudessa. Noudatettua käytäntöä vastaavasti 2 kohdassa säädetään asiakkaan saavan tiedon tullin määrästä tullauspäätöksen vahvistamista seuraavana arkipäivänä. Asiakkaiden siirryttyä sähköiseen toimintamalliin, ei tullitoimipaikoissa enää ole tässä lainkohdassa tarkoitettuja postilokeroita eikä lainkohtaa enää käytännössä sovelleta. Säännöstä ei ehdoteta enää sisällytettäväksi tullilain tiedoksiantoa koskevaan pykälään.

Momentin 3 kohdan mukaan tullauspäätökset annetaan postin kuljetettaviksi muissa kuin edellä 1 ja 2 kohdissa mainituissa tilanteissa. Tullauspäätös voidaan lähettää tavallisena kirjeenä ja asiakkaan katsotaan saaneen tiedon tullin määrästä kahdeksantena päivänä tullauspäätöksen vahvistamispäivästä. Postin perille saapumiseen varattua kahdeksaa päivää on pidetty asiakkaan oikeusturvan kannalta riittävänä.

Hallintolain 60 §:stä poiketen tullauspäätöstä ei tullilain 61 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan tarvitse toimittaa postitse saantitodistusta vastaan. Tavallinen postilähetys on tarkoituksenmukainen tulliverotuksen massamenettelyssä. Se on yhdenmukainen myös verotusmenettelylain (1558/1995) 26 c §:n ja oma-aloitteisten veron verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 56 §:n mukaisen verotuspäätösten tiedoksiantomenettelyn kanssa.

Asiakkaan oikeusturvan takaamiseksi 2 momentin 1–3 kohdissa säädetään, että Tullin asiakkaan katsotaan saaneen tiedon tullin määrästä kohdissa säädettyinä ajankohtina, jollei muuta näytetä. Asiakas voi siten esittää näyttöä todellisesta tullin määrän tiedoksisaantiajankohdasta, jos tiedoksisaanti olisi tapahtunut momentissa säädettyä olettaa myöhemmin. Asiakkaan oikeusturvan kannalta merkityksellistä on lisäksi, että muutosta tullin määrää koskevaan päätökseen voi tullilain 88 §:n mukaan hakea oikeusvaatimuksella kolmen vuoden kuluessa tullivelan vahvistavan tullauspäätöksen tiedoksisaannista.

Tullin vuotuisesta noin 26 miljoonasta tiedoksiannosta arviolta 33 prosenttia eli yhteensä noin 8,6 miljoonaa koskee tullin määrän tiedoksiantoa. Niistä 99,9 prosenttia toimitetaan sähköisesti. Vain noin 10.000 tiedoksiantoa toimitetaan vuosittain paperipohjaisina. Kaikki tullin määrää koskevat tiedoksiannot toimitetaan tavallisina tiedoksiantoina. Tavallinen tiedoksianto on osoittautunut toimivaksi eikä ongelmia, joiden vuoksi asiakkaan oikeusturvan kannalta olisi tarpeen lähettää tullauspäätökset todisteellisesti, ole esiintynyt.

## 2.2 Tullin muiden päätösten ja asiakirjojen tiedoksianto

Tulli antaa vuosittain tiedoksi noin 17,4 miljoonaa päätöstä tai asiakirjaa, jotka eivät koske tullin määrää. Lukumäärä vastaa noin 67 prosenttia Tullin vuotuisten tiedoksiantojen kokonaismäärästä. Näistä tiedoksiannoista noin 16 miljoonaa toimitetaan sähköisesti sanoma-asioinnissa ja arviolta 1,3 miljoonaa Tullin sähköisissä asiointipalveluissa. Noin 20 500 tiedoksiantoa toimitetaan paperipohjaisina, mukaan lukien kaikki noin 3000 todisteellista tiedoksiantoa. Joissakin harvalukuisissa tilanteissa, joissa todisteellinen tiedoksianto ei onnistunut, käytetään yleistiedoksiantoa.

Muita kuin tullin määrää koskevia asiaryhmiä, joissa Tulli tekee hallintopäätöksiä ovat esimerkiksi tavaroiden tulliselvittämiseen liittyvät erilaiset lupa- ja rekisteröintipäätökset, muuhun kuin tullin määrään liittyvät hallinnollisia seuraamuksia koskevat päätökset ja oikaisuratkaisut sekä esimerkiksi elintarvike- ja tuoteturvallisuusvalvontaan liittyvät vaatimuksenmukaisuuspäätökset.

Tullilainsäädännössä ei ole näiden asioiden tiedoksi antamiseen liittyvää erityissääntelyä. Tiedoksi antamiseen sovelletaan hallintolain tai asiointilain tiedoksiantoa koskevia yleisiä säännöksiä, jollei muualla lainsäädännössä toisin säädetä.

Rikosten esitutkinta on rajattu hallintolain 4 §:ssä lain soveltamisalan ulkopuolelle, sillä esitutkinnassa noudatettavasta menettelystä säädetään kattavasti esitutkintalaissa (805/2011). Tulli on myös rikostorjuntaviranomainen. Tullin esitutkintatoimivallasta säädetään rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa (623/2015). Tullin tekemä tullirikostutkinta on luonteeltaan esitutkintaa, eivätkä tullirikostutkinnassa tehtävät päätökset kuulu hallintopäätösten tiedoksiantoa koskevan sääntelyn piiriin.

Tulli soveltaa valvontatyössään myös muuta kuin tullilainsäädäntöä. Mikäli muuhun Tullin soveltamaan lainsäädäntöön sisältyy yleisestä hallintosääntelystä poikkeavia erityissäännöksiä päätösten tiedoksiannosta, niitä sovelletaan myös Tullin kyseisen lainsäädännön nojalla tekemien päätösten tiedoksiantoon. Esimerkiksi tieliikennelain (729/2018) 181 §:n nojalla Tulli valvoo tieliikennelain määrättyjen säännösten noudattamista ja voi määrätä niiden rikkomisesta liikennevirhemaksun. Tullin tekemän liikennevirhemaksua koskevan päätöksen sekä liikennevirhemaksua koskevan oikaisupäätöksen tiedoksiannossa noudatetaan tällöin mitä siitä tieliikennelaissa erikseen säädetään. Tullin väylämaksuasioissa antamien päätösten sähköiseen tiedoksiantoon sovelletaan väylämaksulain (1122/2005) 33 §:ä. Samoin Tullin julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) nojalla tekemien hankintapäätösten tiedoksiantoon sovelletaan mitä siitä sanotun lain 127 §:ssä tiedoksiannosta säädetään. Tätä asiantilaa ei ole tarkoitus muuttaa esityksessä ehdotetulla tullilain muutoksella.

Hallintopäätöksen ja muun asiakirjan yleisestä tiedoksiantovelvollisuudesta säädetään hallintolain 54 §:ssä. Viranomaisen on annettava tekemänsä päätös viipymättä tiedoksi asianosaiselle ja muulle tiedossa olevalle, jolla on oikeus hakea siihen oikaisua tai muutosta valittamalla. Viranomaisen on huolehdittava myös asian käsittelyn kuluessa ilmoituksen, kutsun tai muun asian käsittelyyn vaikuttavan asiakirjan tiedoksi antamisesta. Hallintolain 55 §:n nojalla tiedoksianto toimitetaan tavallisena tai todisteellisena tiedoksiantona taikka, jos sitä ei voida edellä tarkoitettuin tavoin toimittaa, yleistiedoksiantona.

Hallintolain 59 §:n mukaan tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asiakirja voidaan antaa asiointilain 19 §:n mukaan tiedoksi

asianomaiselle kirjeen sijasta sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan. Tällöin asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Hallintolain 60 §:n mukaan todisteellinen tiedoksianto on toimitettava postitse saantitodistusta vastaan, jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Saantitodistusta voidaan käyttää myös, jos se on muusta syystä tarpeen asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi. Todisteellisesta sähköisestä tiedoksiannosta säädetään asiointilain 18 §:ssä. Asiakirja, joka lain mukaan toimitetaan postitse saantitodistusta vastaan tai muuten todisteellisesti, voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi myös sähköisenä viestinä, ei kuitenkaan telekopiona tai vastaavalla tavalla. Viranomaisen on tällöin ilmoitettava, että asiakirja on asianosaisen tai tämän edustajan noudettavissa viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta. Asianosaisen tai tämän edustajan on tunnistauduttava asiakirjaa noutaessaan tietoturvallista ja todisteellista tunnistamistekniikkaa käyttäen. Asiakirja katsotaan annetun tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen 1 momentin mukaisesti osoittamalta yhteydeltä. Jos asiakirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä muualla laissa säädetään.

Tulli on noudattanut asiointilain 19 §:n mukaista tavallista tiedoksiantomenettelyä toimittaessaan muita kuin tullin määrän vahvistavia asiakirjoja sähköisesti tiedoksi sanoma-asioinnissa tai Tullin asiointipalvelussa. Asiakirja on katsottu annetun tiedoksi asiointilain 19 §:n 2 momentin mukaisesti kolmantena päivänä sen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Todisteellisesti tiedoksi annettavia asiakirjoja ei ole toimitettu Tullin sähköisissä asiointikanavissa.

Hallintolain esitöiden (HE 72/2002) mukaan todisteellista tiedoksiantoa koskevassa 60 §:ssä tarkoitettuja velvoittavia päätöksiä ovat kaikki sellaiset päätökset, joissa asetetaan jokin toiminnallinen velvoite. Tällainen voi olla maksuvelvoite tai esimerkiksi velvoite poistaa jokin rakennus. Velvoittavana päätöksenä ei sen sijaan pidettäisi esimerkiksi jonkin tuen tai avustuksen myöntävää päätöstä, joka sisältää merkittäviä omaisuuden käyttämistä koskevia ehtoja tai rajoituksia. Lähtökohtana olisi pääasiaratkaisun velvoittava luonne.

Vuonna 2024 Tulli toimitti noin 3000 hallintolain 60 §:ssä tarkoitettua todisteellista tiedoksiantoa. Joissakin harvalukuisissa tilanteissa, joissa todisteellinen tiedoksianto ei onnistunut, käytettiin yleistiedoksiantoa.

Valtaosa Tullin tiedoksi antamista muista kuin tullin määrää koskevista hallintopäätöksistä ja asiakirjoista ei edellytä hallintolain mukaisen todisteellisen tiedoksiannon käyttämistä. Esimerkiksi Tullin päätöksiä, joilla myönnetään jokin lainsäädäntöön perustuva lupa, ei ole pidettävä hallintolaissa tarkoitettuina velvoittavina päätöksinä, vaikka niihin usein liittyy erinäisiä lupaehtoja. Lupa-asioden ohella velvoittavina päätöksiä ei voida myöskään pitää esimerkiksi erilaisia tulliasiakkuuksien rekisteröintipäätöksiä, tilastointivelvoitteiden poistopäätöksiä, maksuaikajärjestelyjä koskevia päätöksiä, maataloustuotteiden markkinajärjestelylain (999/2012) mukaisia ennakkoilmoituksia, tutkimuselosteita, tarkastustuloksia ja laatutodistuksia, tuoteturvallisuusvalvonnan näytteenottotodistuksia, tarkastusraportteja, tavarantoimittajien valvontaa koskevia todistuksia, tavarantoimittajien valvontaa tai palauttamista koskevia päätöksiä, määrääjän pidentämistä koskevia päätöksiä, tietopyyntöjä koskevia ratkaisuja, hallintokanteluihin annettuja vastauksia, perintäkirjeitä tai vanhentumisen katkaisemista koskevia kirjeitä.

Hallintolain todisteellista tiedoksiantoa koskevassa 60 §:ssä tarkoitettuina velvoittavina Tullin päätöksinä voidaan pitää esimerkiksi virhemaksupäätöksiä, joilla asetetaan tietyn suuruinen

maksuvelvoite. Tullilain 96 §:n nojalla Tulli voi määrätä virhemaksun hallinnollisena seuraamuksena erilaisiin menettelymääräyksiin liittyvistä viivästyksistä, virheistä ja laiminlyönneistä. Virhemaksu voi tulla määrättäväksi silloin, kun se liittyy menettelyyn, jossa ei määrätä tullia taikka tullikorotuksen sijasta silloin, kun tullikorotusta ei tullin määrän vähäisyyden vuoksi pidetä riittävänä seuraamuksena eikä korotusta siksi määrätä. Virhemaksu voi olla määrältään vähintään 50 euroa ja enintään 3 500 euroa, erässä tilanteessa enimmäismäärä on 15 000 euroa.

Tällä hetkellä Tulli toimittaa kaikki tekemänsä virhemaksupäätökset tiedoksi tavallisina tiedoksiantoina. Tulli määräsi vuonna 2024 tulliselvitykseen liittyviä virhemaksuja yhteensä noin 1 000 ja sisäkaupan tilastoilmoitusten virheellisyyksiin tai viivästyksiin liittyviä virhemaksuja noin 1 700. Tulliselvitykseen liittyviin virhemaksuihin on Tullissa sovellettu samaa menettelyä kuin tullauspäätöksellä määrättävään tullinkorotukseen. Tiedoksiantotapojen erilaisuus johtaisi käytännössä epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin erityisesti silloin, jos tullikorotuksen sijasta määrättävä virhemaksu annettaisiin tiedoksi eri menettelyssä kuin tullauspäätös. Sisäkaupan tilastoinnin virhemaksun tiedoksiannossa on noudatettu samaa menettelyä kuin muiden Tullin virhemaksujen kohdalla ja muissa sisäkaupan tilastointiin liittyvissä tiedoksiannoissa. Virhemaksujen tiedoksiantotapaa ei ole riitautettu eikä niihin ole käytännössä liittynyt riitatilanteita eikä oikeudenmenetyksiä.

Luonteeltaan velvoittavina voidaan pitää myös määräysten vastaisia tavaroita koskevia maataloustuotteiden markkinajärjestelylain nojalla annettavia vaatimuksenmukaisuustarkastuspäätöksiä ja kasvinterveyslain (1110/2019) nojalla tehtäviä kasvin terveyttä koskevia päätöksiä. Niihin sisältyy toimintavelvoite, jolla päätöksen saaja veloitetaan esimerkiksi hävittämään määräysten vastaisiksi tarkastuksessa todetut tavarat tai palauttamaan ne takaisin alkuperämaahan. Toimintavelvoitteita saatetaan asettaa myös liha- ja maitotuotteiden, tuoreiden kasvituotteiden, lemmikkieläinten tai kaupallisesti tuotujen eläinten palauttamista, eristämistä, lopettamista tai hävittämistä koskevilla päätöksillä. Tulli tekee edellä mainittuja päätöksiä vuosittain noin 300–400 ja ne annetaan hallintolain 60 §:ssä säädetyllä tavalla todisteellisesti tiedoksi. Noin 20 prosenttia postitse saantitodistusta vastaan lähetetyistä päätöksistä palautuu Tulliin, koska asiakas ei ole noutanut päätöstä. Nämä päätökset Tulli toimittaa tiedoksi vielä yleistiedoksiantona.

Tullin oikaisuratkaisut edellä mainituissa asiaryhmissä, erityisesti silloin, kun oikaisuvaatimusta ei hyväksytty kokonaan tai osittain, voidaan katsoa niin ikään hallintolain tarkoittamiksi velvoittaviksi ratkaisuiksi. Tulli antaa nykyisin kaikki kyseisissä asioissa tekemänsä oikaisupäätökset todisteellisesti tiedoksi. Tällaisia oikaisuratkaisuja tehdään vuosittain arviolta noin 30.

Hallintolaissa säädetään todisteellisesta tiedoksiannosta myös, jos se on muusta syystä tarpeen asiakkaan oikeuksien turvaamiseksi. Tällä hetkellä tullilaboratorio toimittaa tuoteturvallisuusvalvonnan näytteenottotodistukset tiedoksi todisteellisesti ottamalla niihin asiakkaalta allekirjoituksen. Allekirjoitetusta lomakkeesta jätetään kopio varastolle ja asiakas saa alkuperäisen kappaleen. Näitä näytteenottotodistuksia annetaan noin 2500 kappaletta vuosittain. Lisäksi tullitoimipaikoissa matkustajaliikenteessä tehdyt liha- ja maitotuotteiden sekä valmisteveron alaisten tavaroiden haltuunottopäätökset toimitetaan asiakkaalle todisteellisesti vastaanottamalla asiakkaan allekirjoitus asiakirjaan. Näiden päätösten lukumäärä ei ole tiedossa.

Tullin edellä kuvattu käytäntö on osoittautunut toimivaksi eikä siihen ole liittynyt riitatilanteita tai muitakaan ongelmia.

### **3 Tavoitteet**

Esityksen tavoitteena on muuttaa tullilakia siten, että siinä säädettäisiin kaikkien Tullin hallintopäätösten ja asiakirjojen tiedoksiannosta. Tavoitteena on yhtenäistää tiedoksiantomenettelyä ja sopeuttaa se Tullin sähköiseen toimintaympäristöön säätämällä tavallinen sähköinen tiedoksianto ensisijaiseksi tiedoksiantotavaksi. Tulliverotuksen massamenettely ja tiedoksiantojen huomattava määrä huomioiden esityksessä rajoitettaisiin todisteellisen tiedoksiannon käyttöala mahdollisimman vähäiseksi koskemaan tilanteita, joissa se olisi asiakkaan oikeuksien turvaamiseksi tarpeen. Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa tiedoksiantoa koskeva tullilain sääntely loogiseksi kokonaisuudeksi.

### **4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset**

#### **4.1 Keskeiset ehdotukset**

Esityksessä voimassa olevan tullilain 61 §:n soveltamisala laajennettaisiin koskemaan kaikkien Tullin hallintopäätösten ja asiakirjojen tiedoksiantoa. Pykälä olisi erityissäännös hallintolainsäädännön yleissääntelyyn nähden.

Pykälässä säädettäisiin sähköinen tiedoksianto ensisijaiseksi tiedoksiantotavaksi. Tullin sähköisissä asiointipalveluissa asioiville toimitettaisiin asiakirjat lähtökohtaisesti aina tiedoksi sähköisesti. Paperipohjainen tiedoksianto jäisi käyttöön tilanteissa, joissa sähköinen asiointi ei ole mahdollista tai joissa paperipohjainen tiedoksianto olisi Tullin mukaan perusteltu. Tavallisen tiedoksiannon käyttöalaa laajennettaisiin nykyisestä. Tullin kaikki tiedoksiannot toimitettaisiin lähtökohtaisesti tavallisina tiedoksiantoina. Todisteellisen tiedoksiannon käyttöala rajattaisiin tilanteisiin, joissa se olisi asiakkaan oikeusturvan kannalta tarpeen.

#### **4.2 Pääasialliset vaikutukset**

##### **4.2.1 Taloudelliset vaikutukset**

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Vähäisiä kustannussäästöjä muodostuisi paperisten tiedoksiantojen korvautuessa sähköisillä ja todisteellisen tiedoksiannon käyttöalan rajautuessa nykyisestä. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla ei olisi vaikutusta tullin ja verotuottoihin.

Tulli toimittaa vuositason noin 30 500 tiedoksiantoa kirjeitse, joista noin 3000 todisteellisesti. Tavallisena kirjeenä tiedoksi annettavan asiakirjan kustannus Tullille on keskimäärin 9 euroa ja todisteellisesti saantitodistusta vastaan toimitettavan kirjeen osalta noin 24 euroa. Asiakirjojen postittamisesta Tullille aiheutuu nykyisellä hintatasolla vuosittain yhteensä noin 320 000 euron suuruinen kustannus. Nykyisin Tulli toimittaa sähköisessä asiointipalvelussa asiakkaan vireille laittamissa asioissa tiedoksiannon kirjeitse, jos asiakas ei ole antanut suostumusta sähköiseen tiedoksiantoon. Tällaisia suostumuksen puuttumisesta johtuvia kirjetiedoksiantoja on vuosittain noin 6400 kappaletta. Esitetyn muutoksen johdosta niiden arvioidaan korvautuvan sähköisellä tiedoksiannolla, mistä koituisi Tullille vuositason noin 57 500 euron säästö. Lisäksi todisteellisen tiedoksiannon käyttöalan rajautuessa, saantitodistusta vastaan toimitettavien tiedoksiantojen määrän arvioidaan laskevan vain noin 15 prosenttiin nykyisestä. Siitä koituisi Tullille noin 60 000 euron vuotuinen säästö. Yhteensä esitetystä muutoksesta arvioidaan aiheutuvan Tullille noin 118 000 euron vuotuinen säästö.

Säästöä vähentäisi jonkin verran kustannukset, jotka syntyisivät asiointipalvelussa mahdollisesti myöhemmin käyttöön otettavasta tiedoksiantoa koskevan ilmoituksen

lähettämisestä tekstiviestinä. Tekstiviestin kustannukset olisivat arvion mukaan noin 0,04 senttiä viestiltä. Kustannus Tullille, esimerkiksi henkilöasiakkaiden nykyisiä tuontitullauksia vastaavan vuotuisen 500 000 päätöksen kokonaismäärän osalta, olisi vuositasolla 20 000 euroa. Koska tekstiviesti-ilmoitukset eivät ole Tullissa vielä käytössä ja niistä tulevaisuudessa Tullille aiheutuva kulu määräytyisi sen mukaan missä laajuudessa asiakkaat haluaisivat ilmoituksen tekstiviestillä, ei sanotun tulevaisuudessa mahdollisesti realisoituvan kulun määrää voida arvioida.

#### 4.2.2 Hallintoon kohdistuvat vaikutukset

Tulli toimittaa tiedoksiannot jo nykyisin miltei 99,9 prosenttisesti sähköisesti. Esityksessä ehdotetun muutoksen arvioidaan vähentävän jonkin verran paperipohjaista tiedoksiantoa, mikä mahdollistaisi siihen käytettävän henkilöresurssien vapauttamisen tiedoksiantojen tulostamisesta, kuorittamisesta, lähettämisestä ja mahdollisen saantitodistustiedoksiannon seurannasta. Ehdotettu muutos mahdollistaisi tämän henkilöresurssin kohdentamisen Tullin toiminnan kannalta tuottavammin, esimerkiksi sähköisten palveluiden kehittämiseen ja sähköisen palvelukokemuksen parantamiseen. Kokonaisuutena tarkastellen ehdotetun muutoksen vaikutusta Tullin hallintoon voidaan pitää vähäisenä.

#### 4.2.3 Vaikutukset Tullin asiakkaisiin

Liiketoimintaa harjoittavien henkilöiden ja yritysten on voimassa olevan tullikoodeksin 6 artiklan nojalla käytettävä asiointissaan Tullin kanssa sähköisiä tietojenkäsittelymenetelmiä. Valtaosa Tullin tiedoksi antamista tullauspäätöksistä, lupa- ja rekisteröintiasioista ja muista asiakirjoista toimitetaan näille Tullin niin sanotuille yritysasiakkaille jo nykyisin sähköisesti. Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yritysasiakkaiden toimintaan.

Tullin henkilöasiakkaat tulisivat nykyistä laajemmassa määrin sähköisen tiedoksiannon piiriin. Sähköiset palvelut mahdollistavat asiointin ajasta ja paikasta riippumatta, mikä lisää joustavuutta ja helpottaa asioiden hoitamista omassa aikataulussa. Ehdotus olisi omiaan edistämään Tullin asiakkaan oikeusturvaa. Asiakirjan tiedoksisaanti nopeutuisi, koska asiakirjan saapuminen ei olisi enää riippuvainen kirjepostin ulkopuolisesta toimittajasta. Viivästynyt tiedoksianto voi joskus johtaa asiakkaan oikeudenmenetyksiin tai siihen, että tulliselvitettävä tavara ehtii palautua lähettäjälle. Tullin asiointipalveluiden edellyttämä tunnistautuminen parantaa asiakkaan tietosuojaa eikä asiakirjoja toimitettaisi väärään osoitteeseen. Tullin asiakas – niin henkilö- kuin yritysasiakaskin - saisi Tullin asiointipalvelua käyttäessään tiedon Tullin toimittamasta asiakirjasta nopeasti, luotettavasti ja saavutettavasti kirjeellä postitse toimitettaviin tiedoksiantoihin verrattuna. Tullin asiakirjat ovat luotettavasti Tullin asiointipalvelussa, josta ne olisivat tietyn määräajan asiakkaan saatavilla ajankohdasta riippumatta. Esimerkiksi henkilöasiakkaiden tuontitullauspalvelussa asiakirjat ovat saatavilla 90 päivän ajan. Kirjelähetysten korvautuminen osittain sähköisillä tiedoksiannoilla vapauttaisi myös Tullin resursseja enemmän niiden henkilöiden palvelemiseen, jotka eivät kykene, esimerkiksi digikyvyttömyyden takia, asioimaan sähköisesti.

Ehdotus vaikuttaisi asiakkaan asiointikokemukseen siten, että se loisi selkeyttä sähköisesti asioivan asiakkaan asiointipolkuun. Asiakas voisi varautua siihen, että hänen asioidessaan sähköisessä palvelukanavassa myös yhteydenotot Tullista saapuisivat sähköisesti. Lisäksi hallintolain 60 §:n mukaisen todisteellisen tiedoksiannon korvautuminen joissakin tilanteissa tavallisella tiedoksiannolla sujuvoittaisi tiedoksisaamisen prosessia asiakkaan näkökulmasta, sillä tämän ei tuolloin tarvitsi kuitata sähköistä tiedoksiantoa vastaanotetuksi taikka noutaa Postista saantitodistuskirjettä.

Ehdotuksella ei olisi vaikutusta matkustajaliikenteeseen. Matkustaja voisivat edelleen antaa tulli-ilmoituksen paperilla, suullisesti tai tosiasiallisella toimella valitsemalla matkustajakaistan.

#### 4.2.4 Vaikutukset ympäristöön

Lakiesityksellä arvioidaan olevan vähäisiä myönteisiä ilmasto- ja ympäristövaikutuksia. Esityksen arvioidaan johtavan Tullin postitse toimitettavien kirjeiden korvautumiseen osittain sähköisesti toimitettavilla tiedoksiannoilla. Paperikirjeisiin ja niiden toimittamiseen liittyy useita suoria ja epäsuoria päästövaikutuksia logistiikan, paperintuotannon ja jätteiden käsittelyn eli kirjelähetyksen elinkaaren aikana. Huomioiden kuitenkin Tullin kirjeitse nykyisin toimittamien tiedoksiantojen vähäinen määrä, ehdotuksella ei arvioida olevan vähäistä suurempaa vaikutusta ympäristöön.

### 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

#### 5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Unionin tullikoodeksi edellyttää, että kaikki tiedonvaihto Tullin ja sen muiden asiakkaiden kuin matkustajien kanssa tehdään ensi sijassa sähköisesti. Tullikoodeksiin perustuva Tullin sähköinen toimintaympäristö on kokonaisuudessaan käytössä vuoden 2026 alkuun mennessä.

Voimassa olevan lainsäädännön mukainen ratkaisu, jossa määrätyn tullin määrän tiedoksiantoa koskevat erityissäännökset olisivat tullilaissa ja muiden Tullin asiakirjojen tiedoksiantoa koskevat säännökset edelleen hajautettuina hallintolain ja asiointilain tavallista ja todisteellista tiedoksiantoa koskeviin säännöksiin, ei voida pitää lainsäädännön selkeyden kannalta ja tiedoksiantojen yhdenmukaisen järjestämisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisena.

Sähköisen tiedoksiannon jättäminen yleislain varaan merkitsisi Tullissa sitä, että sähköisen tiedoksiannon käyttäminen perustuisi asiakkaan suostumukseen. Tilannetta ei voi pitää unionin tullilainsäädännön tavoitteiden mukaisena eikä Tullin tiedoksiantojen vuosittainen suuri määrä huomioiden tarkoituksenmukaisena. Tulliasioinnissa asiakkaan digikyvykyys tai sen puute on mahdollista todeta tässä esityksessä ehdotetulla tavalla toisin.

Tullitoimintaan sovellettavien erityissäännösten sisällyttäminen hallinnon yleislakeihin, hallintolain ja asiointilain tiedoksiantoa koskevaan sääntelyyn, ei poistaisi tulliasioissa sovellettavan lainsäädännön hajanaisuutta. Lisäksi se olisi omiaan lisäämään yleissääntelyn epäselvyyttä, mitä ei voida pitää tavoiteltavana eikä tarkoituksenmukaisena.

Esityksessä ehdotettu vaihtoehto, jossa Tullin hallintoasioissa sovellettava tullitoiminnan erityispiirteisiin sopeutettu tiedoksiantomenettely säädettäisiin kattavasti tullilaissa, olisi niin Tullin kuin asiakkaidenkin kannalta selkein.

Valtiovarainministeriössä valmisteltavana oleva hallituksen esitys sähköisen tiedon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausuntokierrokselle maaliskuussa 2025 toimitetun hallituksen esitysluonnoksen (VN/9952/2024) mukaan valmisteltavana olevassa lainsäädännössä asetettaisiin sähköisen tiedoksiannon etusija Suomi.fi-tunnistautuneille Suomi.fi-viestit -palvelun (viestinvälityspalvelu) käyttäjille. Etusijalla tarkoitetaan sitä, että Suomi.fi-tunnistautunut viestinvälityspalvelun käyttäjä saisi tiedoksiannot sähköisesti, ellei olisi ilmoituksellaan lopettanut viestinvälityspalvelun käyttöä. Suomi.fi-tunnistautumista käyttävälle henkilöasiakkaalle luotaisiin automaattisesti viestinvälityspalvelun postilaatikko, ellei hän olisi

aikaisemmin ottanut postilaatikkoon omatoimisesti käyttöön. Käyttäjä saisi tiedoksiannot joko suoraan viestinvälityspalveluun tai viranomaisen asiointipalveluun, josta lähetettäisiin ilmoitus viestinvälityspalveluun. Viestinvälityspalvelun käytön lopettaneen asiakkaan tiedoksianto tapahtuisi paperikirjeellä, ellei asiakas olisi erikseen viranomaisen omassa asiointipalvelussa antanut suostumusta sähköiseen tiedoksiantoon. Jos asiakkaalla ei olisi käytössään Suomi.fi-viestit -palvelua, viranomainen voisi antaa asiakirjan tiedoksi sähköisesti vain asiakkaan suostumuksella. Suostumuksena tässä yhteydessä pidettäisiin esitetyn sääntelyn mukaan sähköisen yhteystiedon ilmoittamista.

Jos sähköinen tiedoksianto Tullissa jätettäisiin edellä mainitun esitysluonnoksen mukaisen yleissääntelyn varaan, tullilakiin tällä esityksellä ehdotettava sähköinen tiedoksianto ei toteutuisi tarkoitetulla tavalla riittävän kattavasti Tullin asiointipalveluissa.

Tullin sähköisessä asiointipalvelussa asioivalle asiakkaalle ei tällöin toimitettaisi automaattisesti sähköistä tiedoksiantoa. Viestinvälityspalvelun käyttäjällä olisi vain sähköisen tiedoksiannon oletus, josta tämä pääsisi paperipohjaiseen tiedoksiantoon pelkällä ilmoituksella. Toisaalta muilla kuin viestinvälityspalvelun käyttäjillä olisi paperisen tiedoksiannon oletus, josta pääsisi sähköiseen tiedoksiantoon suostumalla siihen erikseen.

Suurin osa Tullin yritysasiakkaista ei ole myöskään ottanut käyttöön viestinvälityspalvelua eikä tuleva yleislaki aseta sähköisen tiedoksiannon etusijaa tai oletusta Suomi.fi-tunnistautuneille yritysasiakkaille. Luonnostellun yleislainsäädännön mukaan Suomi.fi-tunnistautuneille yritysasiakkaille ei nimittäin automaattisesti luotaisi viestinvälityspalvelun postilaatikkoon. Sähköisen tiedoksiannon oletus koskisikin esitetystä yleislainsäädännöstä vain Suomi.fi-tunnistautuneita henkilöasiakkaita. Kumpakaan asiakasryhmää ei myöskään koskisi sähköisen tiedoksiannon velvoite edes silloin, kun tullilaki-ilmoitus tai hakemus on jätetty sähköisissä palveluissa. Yleislainsäädännössä asiakkaalla olisi aina mahdollisuus valita paperipohjainen tiedoksianto ilman erityisiä syitä, vaikka tämä olisi käyttänyt asian vireillepanoon viranomaisen sähköistä palvelukanavaa.

Tässä esityksessä ehdotetun tullilain säännöksen nojalla Tullin sähköisissä asiointipalveluissa asioivat asiakkaat saataisiin laajasti sähköisen tiedoksiannon piiriin tullikoodeksissa tarkoitetulla tavalla. Se olisi lisäksi Tullin vuonna 2026 valmistuvan tietojärjestelmien kokonaisuudistuksen kannalta niin Tullin kuin asiakkaidenkin näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Tässä esityksessä ehdotettu tullilain tiedoksiantoa koskeva pykälä muodostaisi erityissäännöksen myös valmisteltavana olevaan yleislainsäädäntöön nähden.

## **5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot**

Vertailu ulkomaiden lainsäädäntöön ja tulliviranomaisten asiakirjojen tiedoksiannossa sovellettavaan menettelyyn on vielä kesken. Esimerkiksi Ruotsissa, Tanskassa, Norjassa ja Virossa tullipalvelut on laajasti sähköistetty. Alustavan tiedon mukaan kaikissa edellä mainituissa maissa tulliviranomaisen päätökset ja asiakirjat voidaan toimittaa tiedoksi sähköisesti. Kyseissä maissa sovellettavan lainsäädännön ja tiedoksiantotapojen tarkempi selvittäminen on käynnissä.

## **6 Lausuntopalaute**

## **7 Säännöskohtaiset perustelut**

Tullilaki

## 61§. Tiedoksianto

*Pykälän 1 momentissa* säädettäisiin, että kaikkien Tullin päätösten ja asiakirjojen, jotka on annettava tiedoksi, tiedoksiantoon sovelletaan mitä siitä jäljempänä tässä pykälässä säädetään. Pykälää sovellettaisiin tullin määrää koskevien asiakirjojen ohella myös muiden Tullin hallintoasioissa tekemien päätösten ja asiakirjojen tiedoksiantoon ja se olisi erityissäännös hallintolainsäädännön hallintopäätöksen ja muun asiakirjan tiedoksiannossa noudatettavaa menettelyä koskeviin yleissäännöksiin nähden. Tullin hallintopäätösten ja asiakirjojen tiedoksiantovelvollisuus määräytyisi edelleen sen mukaan mitä siitä tullikoodeksin 102 artiklassa ja hallintolain 54 §:ssä säädetään.

Momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että pykälässä säädettyä ei sovellettaisi tullirikostorjunnan tehtävissä annettavien päätösten ja asiakirjojen tiedoksiantoon. Tulli on myös rikostorjuntaviranomainen, joka estää, paljastaa ja selvittää tullirikoksia sekä saattaa tullirikoksista epäillyt syytteeseen. Tullirikostorjunnan päätösten ja asiakirjojen tiedoksiantoon sovelletaan esitutkintalakia, pakkokeinolakia (806/2011) ja rikostorjunnasta Tullissa annettua lakia. Tullirikostorjunnassa ei ole sellaisia tiedoksi annettavia asiakirjoja, jotka jäisivät kyseisen erityissääntelyn ulkopuolelle.

*Pykälän 2 momentissa* säädettäisiin Tullissa sähköisesti vireille saatettuja asioita koskevien päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksi antamisesta Tullin sähköisessä asiointipalvelussa silloin, kun asiakas on laittanut asian vireille Tullin asiointipalvelussa tai antanut sähköisen yhteystiedon Tullin vireille laittamaa asiaa varten, sekä julkisen hallinnon yhteisessä sähköisen asioinnin viestinvälityspalvelussa silloin, kun asiakas on sanotun viestinvälityspalvelun käyttäjä. Momentin mukainen tiedoksianto toimitettaisiin tavallisena sähköisenä tiedoksiannona. Säännös muodostaisi poikkeuksen tavallista sähköistä tiedoksiantoa koskevasta asiointilain 19 §:stä.

Tullin sähköisellä asiointipalvelulla tarkoitettaisiin Tullin vastuulla olevia sähköisen asioinnin palveluita. Tullin asiointipalveluja ovat esimerkiksi henkilöasiakkaan tuontitullauspalvelu ja yritysasiakkaan tulliselvityspalvelu, saapumisen ja poistumisen ilmoituspalvelu, luvat ja päätökset -palvelu, EORI-numeron rekisteröintipalvelu sekä sisäkaupan Intrastat-ilmoituspalvelu. Asiointipalvelussa asiakas voi antaa esimerkiksi tulli-ilmoituksen, hakea lupaa tai rekisteröintiä taikka jättää muun lainsäädännön mukaan Tullille annettavan ilmoituksen.

Momentin mukaan Tulli voisi antaa päätökset ja muut asiakirjat tiedoksi Tullin sähköisessä asiointipalvelussa, jos asiakas on jättänyt ilmoituksen tai hakemuksen taikka tehnyt jonkin muun vireille panevan toimen Tullin sähköisessä palvelukanavassa. Asiointipalveluissa asioiminen osoittaisi asiakkaan digikyvykkyyden, minkä vuoksi asiakasaloitteisesti vireille tulleissa asioissa asiakkaalta ei kysyttäisi erillistä suostumusta sähköiseen tiedoksiantoon. Erillisen suostumuksen hankkimista asiakkaalta ei voida pitää nykyisessä digitalisoidussa yhteiskunnassa enää asiakkaidenkaan näkökulmasta tarkoituksenmukaisena. Asiointilain 19 §:ssä säädetty poikkeukseton suostumusedellytys sähköisen tiedoksiannon käyttämiseen ei ole myöskään täysin sopusoinnussa tullikoodeksissa säädetyn sähköisen asiointitavan ensisijaisuuden kanssa. Säännös muodostaisi siten tältä osin poikkeuksen asiointilain 19 pykälässä säädetyistä tavallisen sähköisen tiedoksiannon suostumusedellytyksestä

Jos asia tulisi Tullissa vireille viranomaisaloitteisesti, sitä koskevat tiedoksiannot voitaisiin myös toimittaa 2 momentin mukaisesti, jos asiakas olisi antanut Tullin vireille laittamaa asiaa varten sähköisen yhteystiedon.

Olettama asiakkaan digikyvykkyydestä viranomaisaloitteisissa asioissa perustuisi siihen, että asiakas on ilmoittanut Tullille sähköisen yhteystiedon Tullin vireille laittamia asioita varten. Olennaista olisi, että asiakas ymmärtäisi, että yhteystiedon jättämällä tämä suostuu viranomaisaloitteisen asian sähköiseen tiedoksiantoon momentissa tarkoitettussa asiointi- tai viestinvälityspalvelussa. Keskeisessä asemassa olisi se informaatio, joka asiakkaalle annetaan, kun tämä jättää yhteystiedon viranomaisaloitteista asiaa varten. Sähköisen yhteystiedon tulisi olla annettu Tullin vireille laittamaa asiaa varten.

Tulli toimittaa viranomaisaloitteisten asioiden tiedoksiantoja muun muassa lupien kumoamis-, keskeytys-, muutos- ja peruuttamisasioissa sekä eräissä ilmoitusten ja päätösten mitätöintien ja tietojen muuttamisen tilanteissa. Momentissa tarkoitettun yhteystiedon toimittaminen Tullille olisi vapaaehtoista. Jos asiakas ei olisi antanut yhteystietoa viranomaisaloitteista asiaa varten, tiedoksiantoa ei voitaisi toimittaa 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Jos asia on laitettu vireille Tullin asiointipalvelussa, joko asiakas- tai tullialoitteisesti, Tulli voisi antaa mainitut asiakirjat tiedoksi joko omassa sähköisessä asiointipalvelussaan taikka hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista annetun lain (571/2016, jäljempänä tukipalvelulaki) 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettussa viestinvälityspalvelussa silloin, jos asiakas on viestinvälityspalvelun käyttäjä. Viestinvälityspalvelun käyttöönotosta ja viestinvälityspalvelutilin luomisesta säädetään tukipalvelulaissa. Viittauksella tukipalvelulaissa tarkoitettuun viestinvälityspalveluun tarkoitetaan käytännössä Suomi.fi -viestit – verkkopalvelua.

Jos asiakas on Suomi.fi-viestien (viestinvälityspalvelun) käyttäjä, Tulli toimittaisi tiedoksi annettavan asiakirjan joko Tullin asiointipalveluun tai Suomi.fi-viestinvälityspalveluun. Jos tiedoksi annettava asiakirja jäisi Tullin asiointipalvelun puolelle, Suomi.fi-viestinvälityspalveluun lähetettäisiin tieto asiointipalvelussa odottavasta tiedoksiannosta. Jos tiedoksi annettava asiakirja vietäisiin Suomi.fi-viestinvälityspalvelun postilaatikkoon, tällöin asiakkaalle lähetettäisiin asiasta tieto sähköiseen yhteystietoon, jos tämä on tukipalvelulakiin esitetyllä tavalla ilmoittanut yhteystiedon tätä tarkoitusta varten. Jos asiakas ei ole Suomi.fi-viestinvälityspalvelun käyttäjä, Tulli toimittaisi tiedoksi annettavan asiakirjan Tullin asiointipalveluun ja lähettäisi siitä tiedon asiakkaan ilmoittamaan sähköiseen yhteystietoon.

Momentissa säädettäisiin myös tiedoksiannosta asiakkaalle lähetettävästä tiedosta, niin sanotusta heräteviestistä. Koska Tulli voisi asiointipalveluissaan esimerkiksi antaa tiedoksi velvoittavia päätöksiä, olisi tarpeen säätää tiedoksiantoa koskevan tiedon lähettämisestä samaan tapaan kuin asiointilain todisteellista sähköistä tiedoksiantoa koskevan 18 §:n 1 momentissa. Tulli lähettäisi 2 momentissa tarkoitettusta tiedoksiannosta asiakkaalle tai tämän edustajalle tiedon asiakkaan ilmoittamaan sähköiseen yhteystietoon tai Suomi.fi-viesteihin, jos asiakas olisi ottanut käyttöön Suomi.fi-viestit. Heräteviestillä pyritään varmistamaan se, että asiakas tulee tietoiseksi tälle toimitetusta tiedoksiannosta. Momentissa tarkoitettua sähköistä yhteystietoa ei olisi lähtökohtaisesti rajattu mihinkään tiettyyn viestimisvälineeseen. Tällä hetkellä yhteystietona olisi sähköpostiosoite, mutta sen mukaan millaisia teknisiä ratkaisuja Tulli tulevaisuudessa asiointipalvelussaan mahdollistaa, sähköinen yhteystieto voisi olla myös esimerkiksi puhelinnumero, johon lähetettäisiin tekstiviesti.

Asiakas voisi halutessaan kieltää heräteviestien lähettämisen. Tullin asiointipalveluja paljon käyttävät yritysasiakkaat ovat pitäneet mahdollisuutta kieltäytyä heräteviesteistä tarpeellisenä, sillä ne seuraavat asiointipalvelua säännöllisesti ja viestit kuormittaisivat tarpeettomasti niiden sähköposteja. Tämän vuoksi momentissa säädettäisiin, että tieto tiedoksiannosta lähetetään asiakkaalle, jollei tämä ole kieltänyt ilmoittamaan sähköiseen yhteystietoon. Kielto ei kuitenkaan koskisi viranomaisaloitteisissa asiassa toimitettavaa ensimmäistä tiedonantoa.

Viranomaisaloitteisissa asioissa asiakas voisi kieltää tiedon lähettämisen vasta siinä vaiheessa, kun häntä on ensimmäisen kerran tiedotettu asian vireilletulosta. Viranomaisaloitteisissa asioissa on perusteltua varmistaa se, että asiakas saa asian vireilläolosta ja esimerkiksi kuulemisen käynnistymisestä tiedon.

Asiakkaan katsottaisiin saaneen asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä siitä, kun asiakkaalle tai tämän edustajalle on lähetetty tieto tiedoksiannosta, tai jos tämä on kieltänyt ilmoitusten lähettämisen, kolmantena päivänä siitä, kun asiakirja on saapunut asiointi- tai viestinvälityspalveluun. Jos kuitenkin tiedoksiantoa koskevan tiedon lähettämässä taikka pääsyssä Tullin sähköiseen asiointipalveluun tai viestinvälityspalveluun olisi tänä aikana ollut tekninen este, asiakirja katsottaisiin momentin nojalla annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.

Pykälän 2 momentin selkeä lähtökohta on, että sähköisesti vireille saatetussa asiassa toimitettaisiin sähköinen tiedoksianto. Momentin sanamuoto antaisi kuitenkin Tullille mahdollisuuden toimittaa tiedoksianto tarvittaessa paperipohjaisena. Esimerkiksi tilanteissa, joissa asian käsittely ohjautuu sähköisen asiointipalvelun automaattisesta prosessista manuaaliseen käsittelyyn, käsittelyn välivaiheet, kuten erilaiset selvityspyynnöt, ja mahdollisesti myös päätös voi olla tarkoituksenmukaisempaa toimittaa kirjeitse. Asiakirja olisi lisäksi tarpeen toimittaa asiakkaalle tiedoksi kirjeitse tilanteissa, joissa hän ei ole kykenevä vastaanottamaan sähköistä tiedoksiantoa asian sähköisestä vireilletulosta tai sähköisen yhteystiedon ilmoittamisesta huolimatta. Jos sähköisesti asioivan asiakkaan digikyvykyys alentuisi tai poistuisi asian vireillepanon ja asiakirjan sähköisen tiedoksiannon välisenä aikana, esimerkiksi terveydentilan heikentymisen tai muun syyn vuoksi, Tulli voisi, asiakkaan pyynnöstä tai asiantilasta tiedon muulla tavoin saatuaan, toimittaa tiedoksiannon paperisena. Tämä koskisi niin asiakasaloitteisia kuin viranomaisaloitteisiakin asioita.

Perustuslakivaliokunta on tiedoksiantoa koskevan sääntelyn osalta katsonut (PeVL 9/2010 vp, s. 2), että tiedoksiantoa koskeva sääntely toteuttaa perustuslain 21 §:ssä säädettyä oikeusturvaa ja oikeutta hyvään hallintoon. Tiedoksianto on tehtävä siten, että vastaanottaja saa oikeuksiensa käyttämiseksi tarvitsemansa tiedot selkeästi, hänelle ymmärrettävinä ja riittävän ajoissa. Momentissa säädetty tiedoksianto edistäisi tiedoksiannon nopeutta ja selkeyttä Tullin digitaalisessa toimintaympäristössä. Tiedoksiannosta lähetettävä heräteviesti sekä mahdollisuus saada tiedoksianto esimerkiksi digikyvykyuden alentuessa paperipohjaisena turvaisivat hyvää hallintoa, palveluiden yhdenvertaista saatavuutta ja asiakkaiden oikeusturvaa.

*Pykälän 3 momentissa* säädettäisiin tiedoksiannosta Tullin sanoma-asiakkaille. Sanoma-asioinnissa tiedoksiantotapa on sähköinen. Asiakkaan voidaan katsoa hyväksyneen sähköisen tiedoksiantotavan silloin, kun tämä on hakeutunut Tullin sanoma-asiakkaaksi. Voimassa olevan tullilain 61 §:n 1 momentin 1 kohdan säännöksestä poiketen ehdotettu momentti soveltuisi muidenkin Tullin asiakirjojen kuin vain tullin määrän ja tullauspäätösten tiedoksiantoon.

Sanoma-asiointi tarkoittaa sähköistä tiedonsiirtoa määrämuotoisilla ilmoitussanomilla asiakkaan ja Tullin tietojärjestelmien välillä. Tullin sanoma-asiakkuus edellyttää Tullin myöntämää lupaa sekä Tullin tietojärjestelmien kanssa yhteensopivan tullausohjelmiston käyttämistä. Sanoma-asioinnissa yritys lähettää tullilmoitukset suoraan omasta tietojärjestelmästäan xml-muotoisina sanomina Tullin järjestelmään sekä noutaa vastaussanomien Tullin järjestelmästä. Sanoma-asiointi on Tullin asiointipalvelun käyttämistä nopeampi ja usein edullisempi tapa tehdä tullilmoitukset silloin, kun yritys tekee säännöllisesti paljon tullilmoituksia ja ilmoitukset sisältävät useita tavaraeriä. Sanoma-asioinnissa on mahdollista antaa tavaroiden tuontiin, vientiin, saapumiseen ja poistumiseen, passitukseen, tullivarastointiin, Ahvenanmaan verorajaan ja sisäkaupan tilastointiin liittyviä ilmoituksia.

Sanoma-asioinnissa Tullin päätös tai muu asiakirja annetaan asiakkaalle tiedoksi vastaussanomalla. Tältä osin säännös ei poikkea voimassa olevan tullilain 61 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetystä.

Käytännössä asiakkaan tietojärjestelmä noutaa vastaussanomaa Tullin tietojärjestelmästä automaattisesti heti, kun se on tullut Tullin järjestelmään saataville. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tiedoksisaannin ajankohta laskettaisiin siitä, kun vastaussanoma on tullut asiakkaan saataville Tullin järjestelmässä. Asiakkaan katsottaisiin saavan asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä siitä, kun vastaussanoma on tullut asiakkaan saataville Tullin tietojärjestelmässä. Tältä osin säännös olisi yhdenmukainen 2 momentissa säädetyn sähköisen tiedoksiannon ajankohdan kanssa.

Toisin kuin edellä 2 momentissa, 3 momentissa ei säädettäisi erikseen teknisen esteen tilanteesta. Sanoma-asioinnissa tiedoksiannon ajankohta olisi sidottu vastaussanomaa saataville tulon Tullin järjestelmään. Teknisen esteen sattuessa sanoma ei tulisi asiakkaan saataville Tullin järjestelmään. Vasta kun tekninen este poistuu, sanoma tulee saataville ja tiedoksianto katsotaan tapahtuneen. Näin ollen teknisestä esteestä erikseen säätäminen ei olisi 3 momentissa tarpeen.

Kuten voimassa olevassa tullilaissa, sanoma-asiakkaan katsottaisiin saaneen asiakirjasta tiedon momentissa säädettyinä ajankohtana, jollei muuta näytetä. Tämä varmistaa asiakkaan oikeusturvaa myös sanoma-asioinnissa ja mahdollistaa tosiasiallisen tiedoksisaannin ajankohdan huomioimisen poikkeuksellisissa tilanteissa.

*Pykälän 4 momentissa* säädettäisiin paperipohjaisen asiakirjan tavallisesta tiedoksiannosta. Momentin mukaan muissa kuin edellä pykälän 2 ja 3 momenteissa tarkoitetuissa tilanteissa Tulli antaisi 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ja muun asiakirjan tiedoksi ojentamalla sen suoraan asiakkaalle, kirjeellä tai asiakkaan suostumuksella sähköpostiviestillä.

Jollei muuta näytetä, asiakkaan katsottaisiin saaneen asiakirjasta tiedon asiakirjan vahvistamispäivänä, jos asiakirja on annettu asiakkaalle, tai kahdeksantena päivänä asiakirjan vahvistamispäivästä, jos asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi. Vahvistamisella tarkoitettaisiin kaikenlaista asiakirjan valmiiksi tulon vahvistavaa tai osoittavaa tointa, esimerkiksi päiväämistä, allekirjoittamista tai muunlaista varmentamista. Jos asiakirja olisi lähetetty sähköpostitse, asiakkaan katsottaisiin momentin 3 kohdan mukaan saaneen asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Momentin 1 ja 2 kohdan säännökset vastaisivat voimassa olevan tullilain 61 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdissa säädettyä. Nykyisestä poiketen, ehdotetut säännökset soveltuisivat myös muihin kuin tullin määrää koskeviin päätöksiin ja asiakirjoihin. Voimassa olevan tullilain 61 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesta tiedoksiannosta tullitoimipaikan postilokeroon luovuttaisiin. Asiakkaat, joilla on ollut tullitoimipaikoissa oma lokero, johon tullauspäätökset on toimitettu, ovat siirtyneet sähköiseen asiointiin. Tulli ei enää käytännössä toimita asiakirjojen tiedoksiantoja postilokeroihin, minkä vuoksi asiaa koskevaa säännöstä ei tullilaissa ehdotuksen mukaan enää olisi.

Momenttiin otettaisiin uutena asiana tiedoksianto sähköpostilla. Tiedoksi annettava asiakirja voitaisiin lähettää asiakkaan sähköpostiin, edellyttäen, että asiakas on antanut siihen suostumuksensa. Kysymyksessä ei olisi 2 momentissa tarkoitettu tilanne, jossa asiakkaan sähköpostiin lähetetään ilmoitus, niin sanottu heräteviesti, siitä, että asiakirja on toimitettu tiedoksi Tullin sähköisessä asiointipalvelussa tai Suomi.fi-viestinvälityspalvelussa. Ehdotetun 4 momentin 3 kohdan mukaan tiedoksi annettava asiakirja lähetettäisiin asiakkaan sähköpostiin.

Säännöksen tarkoituksena olisi mahdollistaa tiedoksianto sähköpostiin sellaisissa sähköisten asiointipalvelujen ja sanoma-asioinnin ulkopuolella olevissa tilanteissa, joissa asiakas haluaa tiedoksiannon kirjeen sijasta sähköpostilla ja joissa myös Tullin puolesta sähköpostitiedoksianto on mahdollinen. Säännös ei loisi asiakkaalle oikeutta saada tiedoksiantoa sähköpostilla eikä toisaalta Tullille velvoitetta antaa asiakirjaa tiedoksi sähköpostilla. Sähköpostiin tiedoksi antamisen edellytyksenä olisi luonnollisesti myös se, että sille ei Tullin arvion mukaan olisi tietoturvaan liittyviä esteitä.

Sähköpostilla tiedoksi antaminen edellyttäisi asiakkaan nimenomaisen suostumuksen. Asiakas voisi esimerkiksi Tullille toimittamassaan kirjeessä tai sähköpostissa pyytää tiedoksiantoa ilmoittamaansa sähköpostiin. Tarvittaessa myös Tulli voisi tiedustella asiakkaan suostumusta. Sähköpostilla tiedoksi antamisen edellytykset vastaisivat voimassa olevan asiointilain tavallista sähköistä tiedoksiantoa koskevan 19 §:n 1 momentissa säädettyä edellytystä, jonka mukaan asiakirja voidaan antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan. Edellyttämällä nimenomaista suostumusta sähköpostitiedoksiantoon varmistettaisiin samalla, että tiedoksiantoa ei toimiteta asiointipalveluun ja täten turvattaisiin myös menettelyn selkeyttä.

Sähköpostilla tiedoksi annettaessa asiakirja katsottaisiin annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tältä osin säännös vastaisi asiointilain 19 §:n 2 momentissa säädettyä.

*Pykälän 5 momentissa* säädettäisiin Tullin päätösten ja asiakirjojen todisteellisesta tiedoksiannosta. Todisteellinen tiedoksianto on yleisten oikeusturvaperiaatteiden vuoksi edelleen tarpeellinen, mutta sen käyttöala tullitoiminnassa rajattaisiin ehdotuksessa nykyistä vähäisemmäksi. Tullin tulisi käyttää todisteellista tiedoksiantotapaa sellaisessa tilanteessa, jossa asiakkaan oikeuksien turvaaminen sitä edellyttäisi. Momentti muodostaisi poikkeussäännöksen todisteellista tiedoksiantoa koskeviin hallintolain ja asiointilain yleissäännöksiin nähden.

Hallintolain 60 §:n mukaan todisteellinen tiedoksianto on toimitettava postitse saantitodistusta vastaan, jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Saantitodistusta voidaan käyttää myös, jos se on muusta syystä tarpeen asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi. Asiakirja voidaan myös luovuttaa tiedoksiannon vastaanottajalle tai tämän edustajalle. Tiedoksiannosta on tällöin laadittava kirjallinen todistus, josta on käytävä ilmi tiedoksiannon toimittaja ja vastaanottaja sekä tiedoksiannon ajankohta.

Tullin päätöksiin voi hakea muutosta tullilaissa säädetyssä määräajassa. Tullitoiminnassa hallintolaissa tarkoitettuja velvoittavia päätöksiä ovat määrätyn tullin määrän vahvistavat tullauspäätökset, tullirikkomuksista vahvistettavat tullinkorotus- tai virhemaksupäätökset sekä erilaiset tulliselvitettävään tai tullivalvonnassa olevaan tavaraan kohdistuvat toimintavelvoitteiden sisältävät päätökset. Velvoittavina päätöksinä voidaan pitää myös edellä mainituista päätöksistä tehtyihin oikaisuvaatimuksiin annettuja vaatimukset kokonaan tai osin hylkääviä oikaisupäätöksiä.

Todisteellinen tiedoksianto on yleisesti hidas, kustannuksiltaan kallis ja niin Tullin kuin asiakkaankin kannalta työläs. Hallintolain esitöissä (HE 72/2002) todetaan, että lain 60 §:n mukaisen saantitodistusmenettelyn käyttö rajoitettaisiin koskemaan ainoastaan sellaisten asiakirjojen tiedoksiantoa, joiden kohdalla viranomaisen on erityisesti varmistuttava tiedoksiannon perillemenosta. Tavallista tiedoksiantoa käytettäisiin aina silloin, kun erityisiä syitä muiden tiedoksiantotapojen käyttämiseen ei ole.

Hallintolain 60 §:n soveltaminen sellaisenaan tullitoiminnassa ei olisi edelleenkaan tarkoituksenmukaista. Voimassa olevassa tullilaissa hallintolain mukaisen todisteellisen tiedoksiannon käyttöalaa on rajoitettu jo merkittävästi, kun määrätty tullin määrä annetaan tullilain 61 §:n mukaan tiedoksi suurelta osin tavallisena tiedoksiantona. Tähän asiantilaan ei esitetä muutosta.

Tullissa on käytännössä toimitettu myös muuhun kuin tullin määrään liittyvät virhemaksu- ja oikaisupäätökset yleensä tavallisina tiedoksiantoina. Käytännössä tavallinen tiedoksiantomenettely on toiminut edellä mainituissa asiaryhmissä varsin hyvin. Vaikka tällaisissa muissa kuin tullin määrää koskevissa asioissa asiakkaan muutoksenhaku-aika on 30 päivää tiedoksisaannista, ei menettelyssä ole ilmennyt sellaisia ongelmia, joiden vuoksi olisi perusteltua käyttää raskaampaa tiedoksiantomenettelyä. Tullin mukaan käytäntöä ei ole riitautettu eikä siihen ole liittynyt kiistatilanteita eikä oikeudenmenetyksiä.

Momentissa rajoitettaisiin hallintolain 60 §:n mukaisen todisteellisen tiedoksiannon käyttöalaa. Momentin mukaan Tulli voisi harkintansa mukaan toimittaa velvoittavan päätöksen todisteellisesti tiedoksi silloin, kun se on asiakkaan tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi tarpeen. Hallintolain 60 §:n 1 momentissa tarkoitettuja velvoittavia Tullin päätöksiä, joiden tiedoksisaannosta alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, ei siten olisi enää suoraan säännöksen nojalla toimitettava todisteellisesti tiedoksi, vaan ne olisi mahdollista rajata todisteellisen tiedoksisaannon ulkopuolelle. Mikäli asiakkaan oikeusturva sitä edellyttäisi, tulisi tiedoksianto kuitenkin aina tehdä todisteellisesti noudattaen hallintolaissa säädettyä todisteellista tiedoksiantoa. Paperipohjaisesti toimitettavassa todisteellisessä tiedoksisaannossa meneteltäisiin tällöin hallintolain 60 §:ssä säädetyllä tavalla käyttäen saantitodistusta tai asiakirjan antamisen todentavaa kirjallista todistusta. Sähköisen asiakirjan todisteellisessä tiedoksisaannossa noudatettaisiin 5 momentissa ehdotettua menettelyä, jossa asiakkaan katsottaisiin saaneen tiedon asiakirjasta, kun asiakirja on vahvistettu vastaanotetuksi. Edelleen jos sähköinen tiedoksianto epäonnistuisi, käytettäisiin hallintolain 60 §:ssä tarkoitettua menettelyä eli saantitodistuskirjettä tai kirjallista todistusta.

Tullissa ei ole tunnistettu käyttöalaa todisteelliselle tiedoksisaannolle muiden tiedoksi annettavien asiakirjojen kuin eräiden toimintavelvoitteiden sisältävien päätösten sekä muita asioita kuin tullauspäätöksiä tai virhemaksua koskevien oikaisuvaatimusten kokonaan tai osittain hylkäävien päätösten kohdalla.

Asiakkaan oikeussuojan kannalta voitaisiin edelleen pitää tarpeellisenä tiedoksisaannin ja sen ajankohdan varmistamista erityisesti silloin, kun Tulli ei hyväksy asiakkaan muuta kuin tullauspäätöstä koskevaa oikaisuvaatimusta kokonaisuudessaan taikka kun Tullin päätöksellä asetetaan toimijalle jokin konkreettinen toimintavelvoite. Viimeksi mainittuja päätöksiä Tulli tekee muun muassa maataloustuotteiden markkinajärjestelylain, kasvinterveyslain tai eläintautilain (76/2021) nojalla. Niissä päätöksen saaja veloitetaan ryhtymään erinäisiin toimenpiteisiin määräysten vastaisiksi todettujen tavaroiden suhteen. Määräysten vastainen liha- tai maitotuote taikka kasvi voidaan Tullin päätöksellä määrätä esimerkiksi hävitettäväksi tai palautettavaksi alkuperämaahan Tullin asettamassa määräajassa. Maahantuotujen lemmikki- tai muiden eläinten kohdalla Tulli voi päätöksellään velvoittaa toimijan myös eristämään eläimen ja tarvittaessa esimerkiksi myös desinfioimaan kuljetusvälineen. Edellä kuvatuissa tilanteissa on päätöksensaaajan oikeuksien turvaamiseksi tärkeää varmistaa, että tämä saa päätöksen ja siihen liittyvän muutoksenhakuohjauksen tiedoksi. Käytännössä esiintyy toisaalta myös tilanteita, joissa esimerkiksi nopeasti pilaantuvan tavaran määräysten vastaisuudesta ja sen hävittämisen tarpeesta ei ole eriäviä näkemyksiä ja asiakas/toimija ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin välittömästi, kun asia on havaittu. Tuolloin asiakkaan oikeusturvan kannalta ei

olisi tarpeen toimittaa päätöstä enää todisteellisesti. Säännöksen soveltaminen edellyttäisi tapauskohtaista harkintaa.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Tulli toimittaisi asiakirjan hallintolain 60 §:ssä tarkoitettuna todisteellisenä tiedoksiantona, jos se olisi asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi tarpeen. Viittauksella hallintolakiin ei kuitenkaan rajoitettaisi mahdollisuutta käyttää todisteellisessa tiedoksiannossa myös sähköistä tiedoksiantoa.

Momentin mukaan Tulli voisi toimittaa todisteellisen tiedoksiannon myös sähköisesti edellä pykälän 2 momentissa säädettyjen sähköisen tiedoksiannon edellytysten täyttyessä. Silloin, kun asiakas olisi laittanut asian vireille Tullin asiointipalvelussa tai jos asiakas olisi Tullin vireille laittamaa asiaa varten antanut Tullille sähköisen yhteystiedon, todisteellisen tiedoksiannon voisi tehdä Tullin asiointipalvelussa tai Suomi.fi-viestinvälityspalvelussa. Tiedoksiannon vastaanottaja olisi tällöin tunnistettava käyttäen tietoturvallista ja todisteellista tekniikkaa. Sanottu edellytys vastaisi asiointilaissa asiasta säädettyä. Tulli lähettäisi sähköisestä todisteellisesta tiedoksiannosta ilmoituksen asiakkaalle siten kuin 2 momentissa säädetään ja asiakkaan katsottaisiin saaneen asiakirjasta tiedon, kun asiakirja on vahvistettu vastaanotetuksi. Vastaanotetuksi vahvistaminen voitaisiin toteuttaa erilaisilla teknisillä tavoilla. Se voitaisiin toteuttaa esimerkiksi asiointi- tai viestinvälityspalvelussa erillisen kyselyn muodossa, jolloin viranomaiselle välittyisi suoraan tieto todisteellisen tiedoksiannon vastaanottamisesta. Tiedoksiannon vastaanottaja voisi myös esimerkiksi lähettää viranomaiselle viestin, jossa tämä ilmoittaa vastaanottaneensa tiedoksiannon. Jos asiakirjaa ei olisi vahvistettu vastaanotetuksi seitsemän päivän kuluessa sähköisen viestin lähettämisestä, tiedoksiannossa noudatettaisiin, mitä siitä hallintolain 60 §:ssä säädetään.

Tullin asiointipalvelut eivät tällä hetkellä mahdollista todisteellista sähköistä tiedoksiantoa, mutta sitä voitaisiin käyttää Suomi.fi-viestinvälityspalvelun käyttäjien kohdalla. Niissä tilanteissa, joissa todisteellinen sähköinen tiedoksianto ei toistaiseksi olisi käytettävissä, tiedoksianto toimitettaisiin hallintolain 60 §:n mukaisesti ei-sähköisenä tiedoksiantona.

*Pykälän 6 momentissa* säädettäisiin Tullin väylämaksulain nojalla antamien asiakirjojen tiedoksiantomenettelystä siltä osin, kuin siitä ei säädetä väylämaksulaissa (1122/2005). Väylämaksulain mukaan Tulli vastaa väylämaksun toimittamisesta ja valvonnasta. Merenkulun yhdenmätyn palveluympäristön perustamista koskevan unionin asetuksen (EU) 2019/1239 nojalla tiedoksiannot väylämaksuasioissa toimitetaan sähköisessä merenkulun tiedonhallintajärjestelmä NEMO:ssa, jota Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ylläpitää.

Momentissa todettaisiin ensin selventävästi, että Tullin väylämaksulain tekemän päätöksen sähköiseen tiedoksiantoon sovelletaan väylämaksulain 33 pykälää. Väylämaksulain sähköistä tiedoksiantoa koskevan 33 §:n mukaan Tullin päätös voidaan antaa tiedoksi myös sähköisesti käyttämällä maksuvelvollisen ilmoittamaa sähköistä asiointia koskevaa yhteystietoa. Päätöksen katsotaan tuolloin tulleen maksuvelvollisen tietoon sähköisen viestin lähettämispäivänä, jollei muuta näytetä.

Ehdotetussa 6 momentissa säädettäisiin myös Tullin muiden väylämaksuasioissa antamisen asiakirjojen tiedoksiantomenettelystä, koska väylämaksulaki ei sisällä asiasta säännöksiä

Edellä tämän pykälän 2 momentissa säädetty koskisi vain tiedoksiantoa Tullin vastuulla olevassa Tullin asiointipalvelussa. Ehdotetun 6 momentin nojalla 2 momentin mukaista sähköistä tiedoksiantomenettelyä noudatettaisiin soveltuvin osin silloin, kun Tulli antaa muita väylämaksulain soveltamisalaan kuuluvia asiakirjoja kuin päätöksiä saajalle sähköisesti tiedoksi liikenne- ja viestintäviraston sähköisessä asiointipalvelussa. Tiedoksianto Traficom

asiointipalvelussa edellyttäisi siten, että asiakas olisi laittanut asian vireille kyseisessä asiantipalvelussa tai että tämä olisi antanut Tullille sähköisen yhteystiedon viranomaisaloitteista asiaa varten. Tiedoksiannon voisi edellä 2 momentissa säädetyin edellytyksin tehdä myös Suomi.fi-viestinvälityspalvelussa. Tiedoksiannosta lähetettävään tietoon (heräteviesti) sekä tiedoksisaannin ajankohtaan sovellettaisiin niin ikään 2 momentissa säädettyä.

Siinä määrin kuin Tulli toimittaa väylämaksuasioissa tiedoksiantoja muuten kuin sähköisesti, momentissa säädettäisiin selventävästi, että tiedoksiantoon sovellettaisiin edellä 4 momentissa säädettyä menettelyä. Momentissa säädetty edistäisi asioiden yhdenmukaista ja tehokasta käsittelyä Tullissa.

## **8 Lakia alemman asteinen sääntely**

## **9 Voimaantulo**

Ehdotetaan lain tulevan voimaan 1.1.2026.

## **10 Toimeenpano ja seuranta**

## **11 Suhde muihin esityksiin**

### **11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä**

Valtiovarainministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi. Tässä hallituksen esityksessä ehdotettu tullilain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan kuin ehdotetut muutokset esityksessä sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi.

### **11.2 Suhde talousarvioesitykseen**

## **12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys**

Tässä esityksessä uudistetaan Tullin tiedoksiantomenettelyä vastaamaan asiakkaan kyvykkyyttä käyttää Tullin sähköisiä asiantipalveluita. Esityksessä ehdotetun tullilain 61 §:n mukaan Tullin päätökset ja muut asiakirjat toimitettaisiin tiedoksi sähköisesti kaikille niille Tullin asiakkaille, jotka käyttävät Tullin sähköistä asiantipalvelua.

Voimassa olevan asiantilain 18 §:n mukaisen todisteellisen sähköisen tiedoksiannon ja 19 §:n mukaisen tavallisen sähköisen tiedoksiannon käyttäminen edellyttää asianosaisen suostumusta. Esityksessä ehdotetun tullilain säännöksen mukaan asian vireille laittaminen tai muu asiointi Tullin asiantipalvelussa osoittaisi asiakkaan digikyvykkyyden eikä erillistä suostumusta tuolloin edellyttäisi. Erillisen suostumusta ei sanotuissa tilanteissa voida pitää enää tarpeellisenä, saati tarkoituksenmukaisena, huomioon ottaen myös yhteiskunnan yleinen digitalisoituminen, mukaan lukien sähköisen viranomaisasioinnin voimakas lisääntyminen, ja Tullin tiedoksiantojen suuri määrä.

Niitä tilanteita varten, joissa asia ei tule vireille asiakasaloitteisesti, sähköinen tiedoksianto asiantipalvelussa olisi ehdotuksen mukaan mahdollinen vain, jos asiakas olisi antanut Tullille

sähköisen yhteystiedon viranomaisaloitteista asiaa varten. Tällainen yhteystiedon antaminen voidaan rinnastaa suostumukseen. Tulli lähettäisi päätöksen ja muun asiakirjan tiedoksiannosta ilmoituksen asiakkaan Tullille ilmoittamaan sähköiseen osoitteeseen. Tällä niin sanotulla heräteviestillä varmistettaisiin sitä, että asiakas tulee tietoiseksi tälle asiointipalveluun toimitetusta tiedoksiannosta. Yhteystiedon antaminen olisi vapaaehtoista ja jos sellaista ei olisi Tullille viranomaisaloitteisiin asioihin liittyviä tiedoksiantoja varten toimitettu, lähettäisiin viranomaisaloitteisesti vireille laitettua asiaa koskevan asiakirjan tiedoksianto kirjeitse.

Tullin sanoma-asioinnissa sähköinen tiedoksianto perustuisi tosiasiallisesti asiakkaan suostumukseen. Sanoma-asiointi on yksinomaan sähköistä ja sen käyttäminen edellyttää Tullin lupaa, jonka se myöntää asiakkaan hakemuksesta. Asiakkaan hakeutumisen sanoma-asiakkaaksi voidaan katsoa sisältävän myös suostumuksen sähköisen tiedoksiantoon. Viimein niissä tilanteissa, joissa sähköistä asiointia ei käytetä tai se ei ole muusta syystä mahdollista, tiedoksianto tehtäisiin paperipohjaisesti.

Perustuslakivaliokunta on muun muassa tiedoksiantoja ja sähköistä asiointia koskevan sääntelyn osalta katsonut (esim. PeVL 9/2010 vp, PeVL 32/2018 vp.), että tiedoksiantoja koskeva sääntely toteuttaa perustuslain 21 §:ssä säädettyä oikeusturvaa ja oikeutta hyvään hallintoon ja on merkityksellinen myös perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuuden kannalta. Tiedoksianto on tehtävä siten, että vastaanottaja saa oikeuksiensa käyttämiseksi tarvitsemansa tiedot selkeästi, hänelle ymmärrettävinä ja riittävän ajoissa ja että asiakkaita ei ilman hyväksyttävää syytä aseteta eri asemaan henkilöön liittyvän syyn vuoksi.

Esityksessä ehdotetun tullilain 61 §:n mukainen sähköinen tiedoksianto turvaisi hyvää hallintoa Tullin nykyisessä digitaalisessa toimintaympäristössä. Sähköinen tiedoksianto edistäisi muun muassa tiedoksiannon nopeutta ja selkeyttä sekä vähentäisi niin Tullin kuin asiakkaidenkin hallinnollista taakkaa. Tiedoksiannosta lähetettävä heräteviesti sekä mahdollisuus saada tiedoksianto paperipohjaisena esimerkiksi digikyvykkyyden alentuessa, turvaisivat myös hyvää hallintoa, palveluiden yhdenvertaista saatavuutta ja asiakkaiden oikeusturvaa.

Hyvän hallinnon ja oikeusturvan näkökulmasta merkityksellistä on myös, että sähköinen tiedoksianto on Tullin asiakkaan näkökulmasta tietoturvallinen. Asiakirja on noudettavissa asiointipalvelussa eikä sitä lähetä, mahdollista julkisen hallinnon viestinvälityspalveluun toimittamista lukuun ottamatta, Tullin teknisen ympäristön ulkopuolelle. Tullin asiassa lähettämä heräteviesti ei sisältäisi täsmällisiä tietoja tiedoksi annettavan asiakirjan sisällöstä. Samanlaista riskiä kuin paperipohjaisissa päätöksissä kirjeen häviämisestä ja tai joutumisesta väärin käsiin ei sähköiseen tiedoksiantoon liity. Sähköinen menettely antaa siten myös parempaa suojaa perustuslain 10 §:n mukaisen yksityiselämän suojan ja kirjeen ja muun luottamuksellisen viestin salaisuuden kannalta kuin paperipohjainen tiedoksianto.

Lakiehdotuksen ei arvioida olevan ongelmallinen perustuslain 6 §:n 1 momentin, 10 §:n 1 momentin tai 21 §:n säännösten kannalta. Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

*Ponsi*

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

## **Laki**

### **tullilain 61 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan tullilain (304/2016) 61 § seuraavasti:

#### **61 §**

##### *Tiedoksianto*

Tullin päätös, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhakuaika, ja muut Tullin asiakirjat, jotka on annettava asiakkaalle tiedoksi, annetaan tiedoksi siten kuin tässä pykälässä säädetään. Tullin päätösten ja asiakirjojen tiedoksiannosta tullirikostorjunnan tehtävissä säädetään erikseen.

Tulli voi antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ja muun asiakirjan tiedoksi Tullin sähköisessä asiointipalvelussa, jos asiakas on laittanut asian vireille Tullin asiointipalvelussa tai jos asiakas on Tullin vireille laittamaa asiaa varten antanut Tullille sähköisen yhteystiedon, taikka hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetussa viestinvälityspalvelussa, jos asiakas on viestinvälityspalvelun käyttäjä. Tulli lähettää tiedoksiannosta tiedon asiakkaan tai tämän edustajan Tullille ilmoittamaan sähköiseen yhteystietoon, jollei tämä ole kieltänyt ilmoitusten lähettämistä, tai hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa tarkoitettuun viestinvälityspalveluun, jos asiakas on viestinvälityspalvelun käyttäjä. Ilmoitusten kieltämisen mahdollisuus ei kuitenkaan koske viranomaisaloitteisessa asiassa toimitettavaa ensimmäistä tiedoksiantoa. Asiakkaan katsotaan saaneen asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä siitä, kun asiakkaalle tai tämän edustajalle on lähetetty tieto tiedoksiannosta, tai jos asiakas on kieltänyt ilmoitusten lähettämisen, kolmantena päivänä siitä, kun asiakirja on saapunut asiointi- tai viestinvälityspalveluun. Jos tiedoksiantoa koskevan tiedon lähettämisessä tai pääsyssä asiointi- tai viestinvälityspalveluun on tänä aikana ollut tekninen este, asiakkaan katsotaan saaneen asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.

Tulli antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ja muun asiakirjan sanomamuotoista sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käyttävälle Tullin asiakkaalle tiedoksi vastaussanomalla. Asiakkaan katsotaan saaneen asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä siitä, kun vastaussanoma on tullut asiakkaan saataville Tullin tietojärjestelmässä, jollei muuta näytetä.

Muissa kuin 2 ja 3 momenteissa tarkoitetuissa tilanteissa Tulli antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ja muun asiakirjan tiedoksi kirjeellä tai asiakkaan suostumuksella sähköpostiviestillä. Jollei muuta näytetä, katsotaan asiakkaan saaneen asiakirjasta tiedon:

- 1) asiakirjan vahvistamispäivänä, jos asiakirja on annettu asiakkaalle;
- 2) kahdeksantena päivänä asiakirjan vahvistamispäivästä, jos asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi;
- 3) kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jos asiakirja on lähetetty sähköpostilla.

Tulli antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai muun asiakirjan tiedoksi siten kuin todisteellisesta tiedoksiannosta hallintolain (434/2003) 60 §:ssä säädetään, jos se on tarpeen asiakkaan tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi. Tulli voi toimittaa todisteellisen tiedoksiannon myös sähköisesti 2 momentissa säädettyjen sähköisen tiedoksiannon edellytysten täytyessä. Tällöin tiedoksiannon vastaanottaja on tunnistettava käyttäen tietoturvallista ja todisteellista tekniikkaa. Tulli lähettää sähköisestä tiedoksiannosta ilmoituksen siten kuin 2

momentissa säädetään. Asiakkaan katsotaan saaneen sähköisestä asiakirjasta tiedon, kun asiakirja on vahvistettu vastaanotetuksi. Jos asiakirjaa ei ole vahvistettu vastaanotetuksi seitsemän päivän kuluessa sähköisen viestin lähettämisestä, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä hallintolain 60 §:ssä säädetään.

Tullin väylämaksuasiassa tekemän päätöksen sähköiseen tiedoksiantoon sovelletaan mitä siitä väylämaksulain (1122/2005) 33 §:ssä säädetään. Tullin väylämaksuasioissa antamien muiden asiakirjojen kuin päätösten sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan soveltuvin osin mitä tämän pykälän 2 momentissa säädetään silloin, kun asiakirjat annetaan tiedoksi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien sähköisessä asiointipalvelussa. Tullin väylämaksuasiassa antaman muun kuin sähköisen asiakirjan tiedoksiantoon sovelletaan, mitä edellä 4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

**Pääministeri**

**Petteri Orpo**

Valtiovarainministeri Riikka Purra

## Laki

### tullilain 61 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan tullilain (304/2016) 61 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

#### 61 §

##### *Tiedoksianto tullin määrästä*

Määrätty tullin määrä annetaan sanomamuotoista sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käyttävälle Tullin asiakkaalle tiedoksi:

1) vastaussanomalla, jolloin asiakkaan katsotaan saaneen tullin määrästä tiedon, jollei muuta näytetä, ajankohtana, jona vastaussanoma on saapunut asiakkaan tietojärjestelmään; tai

2) siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003)

säädetään todisteellisesta tiedoksiannosta.

Muulle kuin 1 momentissa tarkoitetulle Tullin asiakkaalle määrätty tullin määrä annetaan tiedoksi tullauspäätöksellä. Jollei muuta näytetä, katsotaan asiakkaan saaneen tullin määrästä tiedon:

1) tullauspäätöksen vahvistamispäivänä, jos tullauspäätös on annettu asiakkaalle;

2) tullauspäätöksen vahvistamispäivää seuraavana arkipäivänä, jos tullauspäätös on toimitettu asiakkaan postilokeroon tullitoimipaikassa;

3) kahdeksantena päivänä tullauspäätöksen vahvistamispäivästä, jos tullauspäätös on annettu postin kuljetettavaksi.

#### 61 §

##### *Tiedoksianto*

Tullin päätös, jonka tiedoksisäännöksi alkaa kulua muutoksenhakuaika, ja muut Tullin asiakirjat, jotka on annettava asiakkaalle tiedoksi, annetaan tiedoksi siten kuin tässä pykälässä säädetään. Tullin päätösten ja asiakirjojen tiedoksiannosta tullirikostorjunnan tehtävissä säädetään erikseen.

Tulli voi antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ja muun asiakirjan tiedoksi Tullin sähköisessä asiointipalvelussa, jos asiakas on laittanut asian vireille Tullin asiointipalvelussa tai jos asiakas on Tullin vireille laittamaa asiaa varten antanut Tullille sähköisen yhteystiedon, taikka hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetussa viestinvälityspalvelussa, jos asiakas on viestinvälityspalvelun käyttäjä. Tulli lähettää tiedoksiannosta tiedon asiakkaan tai tämän edustajan Tullille ilmoittamaan sähköiseen yhteystietoon, jollei tämä ole kieltänyt ilmoitusten lähettämistä, tai hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista annetussa laissa tarkoitettuun viestinvälityspalveluun, jos asiakas on viestinvälityspalvelun käyttäjä. Ilmoitusten kieltämisen mahdollisuus ei kuitenkaan koske viranomaisaloitteisessa asiassa toimitettavaa ensimmäistä tiedoksiantoa. Asiakkaan katsotaan saaneen asiakirjasta tiedon

*kolmantena päivänä siitä, kun asiakkaalle tai tämän edustajalle on lähetetty tieto tiedoksiannosta, tai jos asiakas on kieltänyt ilmoitusten lähettämisen, kolmantena päivänä siitä, kun asiakirja on saapunut asiointi- tai viestinvälityspalveluun. Jos tiedoksiantoa koskevan tiedon lähettämisen tai pääsyssä asiointi- tai viestinvälityspalveluun on tänä aikana ollut tekninen este, asiakkaan katsotaan saaneen asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.*

*Tulli antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ja muun asiakirjan sanomamuotoista sähköistä tiedonsiirtomenetelmää käyttävälle Tullin asiakkaalle tiedoksi vastaussanomalla. Asiakkaan katsotaan saaneen asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä siitä, kun vastaussanoma on tullut asiakkaan saataville Tullin tietojärjestelmässä, jollei muuta näytetä.*

*Muissa kuin 2 ja 3 momenteissa tarkoitetuissa tilanteissa Tulli antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ja muun asiakirjan tiedoksi kirjeellä tai asiakkaan suostumuksella sähköpostiviestillä. Jollei muuta näytetä, katsotaan asiakkaan saaneen asiakirjasta tiedon:*

- 4) asiakirjan vahvistamispäivänä, jos asiakirja on annettu asiakkaalle;*
- 5) kahdeksantena päivänä asiakirjan vahvistamispäivästä, jos asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi;*
- 6) kolmantena päivänä viestin lähettamisestä, jos asiakirja on lähetetty sähköpostilla.*

*Tulli antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai muun asiakirjan tiedoksi siten kuin todisteellisesta tiedoksiannosta hallintolain (434/2003) 60 §:ssä säädetään, jos se on tarpeen asiakkaan tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi. Tulli voi toimittaa todisteellisen tiedoksiannon myös sähköisesti 2 momentissa säädettyjen sähköisen tiedoksiannon edellytysten täytyessä. Tällöin tiedoksiannon vastaanottaja on tunnistettava käyttäen tietoturvallista ja todisteellista tekniikkaa. Tulli lähettää sähköisestä*

*tiedoksiannosta ilmoituksen siten kuin 2 momentissa säädetään. Asiakkaan katsotaan saaneen sähköisestä asiakirjasta tiedon, kun asiakirja on vahvistettu vastaanotetuksi. Jos asiakirjaa ei ole vahvistettu vastaanotetuksi seitsemän päivän kuluessa sähköisen viestin lähettämisestä, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä hallintolain 60 §:ssä säädetään.*

*Tullin väylämaksuasiassa tekemän päätöksen sähköiseen tiedoksiantoon sovelletaan mitä siitä väylämaksulain (1122/2005) 33 §:ssä säädetään. Tullin väylämaksuasioissa antamien muiden asiakirjojen kuin päätösten sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan soveltuvin osin mitä tämän pykälän 2 momentissa säädetään silloin, kun asiakirjat annetaan tiedoksi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien sähköisessä asiointipalvelussa. Tullin väylämaksuasiassa antaman muun kuin sähköisen asiakirjan tiedoksiantoon sovelletaan, mitä edellä 4 momentissa säädetään.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20*

*. .*